



В ЗКГУ прошла олимпиада по географии среди школьников

5-го января 2010 года на кафедре географии ЗКГУ им. М. Утемисова состоялась географическая олимпиада, в которой приняли участие ученики 9 - 11-х классов школ города. Всего в олимпиаде приняли участие 35 школьников. Проводили олимпиаду магистранты и молодые преподаватели кафедры. Их работу курировали кандидаты географических наук Терещенко Т.А. и Амельченко В. И. В состав жюри вошли молодые преподаватели: Искалиев Д.Ж., Хайрулина А.К., Жармагамбетова Н.С., магистранты Кобзарь Г.В. (председатель), Шкуринский Б.В. и Джубанова О.А., студенты 4-го курса Рустемов Самал и Таржманова Рысты. Олимпиада состояла из трёх туров: тестирования, творческого задания и географического кроссворда, после чего для школьников была организована экскурсия по факультету. По итогам проверки выполненных работ были названы следующие победители: 1-ое место - Тлеугалиев Нуржан СОШ №8, 10 класс, 2-ые места заняли Ханат Аян СОШ №25, 11-й класс и Бегимбетова Жулдуз СОШ №6, 11-й класс, на третьем месте - Орешина Ольга СОШ №8, 11-й класс и Тулеушев Токтар СОШ №43, 10 класс. Победителям были вручены грамоты и призы, а все участники получили сертификаты, подтверждающие участие в олимпиаде по географии. Все присутствующие на мероприятии отметили хорошую организацию и объективность проведения, а также изъявили желание участвовать в подобных мероприятиях в дальнейшем.

КОБЗАРЬ Г.В., магистрант 2-го курса специальности география

— СПОРТ ЖАҢАЛЫҚТАРЫ —

Дзюдо күресінен жастар арасындағы Батыс Қазақстан облысының біріншілігі 14-16 қаңтарда болып өтті. Жарыс нәтижесі бойынша 60 кг салмақта дене шынықтыру және БӨД мамандығының 1 курс студенті М.Есекенов I орынға, 66 кг салмақ бойынша 2 курс студенті С.Қабасов II орынға ие болды.

Батыс Қазақстан облысының ардагерлер мен жастар арасында самбо күресінен Қазақстан Республикасының чемпионатына 20-23 қаңтар күндері Айтиева спорт кешенінде іріктеу жарысы өтті.

Тамаша ойын көрсеткен ардагерлер өз салмақ дәрежелері бойынша мынадай көрсеткіштерге қол жеткізді:

Хасанғалиев Т.С. КСРО спорт шебері - I орын

Бекбаев С.Ш. КСРО спорт шебері - I орын

Төбегенов Б.Т. КСРО спорт шебері - I орын

Исмагулов Қ.С. КСРО спорт шебері, ҚР еңбек сіңірген жаттықтырушысы - I орын

Свинцова ҚР спорт шеберлігіне үміткер - I орын.

Жастар арасында өткен ойында өз салмақ дәрежесімен мынадай көрсеткішке жетті:

Жарылғасов Б. 2 курс, ҚР спорт шебері - I орын

Болатов М. 2 курс, ҚР спорт шебері - I орын

Суығалиев Қ. 1 курс (сырттай бөлім) ҚР спорт шеберлігіне үміткер - I орын

Утепов Қ. 2 курс ҚР спорт шеберлігіне үміткер - II орын

Спорт клуб төрағасы **Ж.С.ЖАРДЕМОВ**

ҚОЛЖАЗБАЛАР
АВТОРЛАРЫНА КЕРІ
ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ.
ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӘЛДІГІ
ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ.
ЖАРИЯЛАНЫМ
АВТОРЛАРДЫҢ ПІКІРЛЕРІ
РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН
БІЛДІРМЕЙДІ

МЕНШІК ИЕСІ:
М.Өтемисов атындағы
Батыс Қазақстан
мемлекеттік
университеті.

Газет айына бір рет
шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 09.08.2000 ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі 1435 - Г куәлігі берілген.

Индексы 090000
Таралымы 500

РЕДАКТОР:
ШЫНТЕМІРОВА
Гүлсая Каримоллақызы

ТІЛШІЛЕР:
ЖАНТУРИЕВА Гүлнұр
СРАЛИЕВА Мейрамгүл,
ХЛОПКОВА Анастасия

КОРРЕКТОР:
БЕККУЖИЕВА Светлана

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:
АБДУЛЛИНА Асель

ФОТОСУРЕТШІ:
ХАЛЕЛОВ Рафхат

Сарайшық көшесі, 34, e-mail:
IC-SMI@wksu.kz, тел. 50-76-52

Тағрам МЫҚИ,
жас ақын

Ғашықтық SMS-тер

Өзің болдың өзекті әні өмірдің,
Жүрегіме шуақ болып төгілдің.
Қайырлы түн, сүп-сүйкімді, сүйікті,
Кіп-кішкентай періштесі көңілдің.

Шертілген сезімдімді жай-ақ дерсің,
Жылаған жүрегімді аяп көрші,
Мен сені сағынғанда өлең жазам,
Сен мені сағынғанда маяк берші.

Сен деген солмайтын гүл едің,
Гүлдей жайнап күннен-күнге түледің.
Біреулерге шуақ шашқан нұр едің,
Біреулердің жүрегінің жыры едің.
Жүрегіңнің тап дер едім жартысын,
Бір адамға тәуелді ғой жүрегің,

Тағдырдың тиді талай таяғы шын,
Сен менің бақытымның баянысың
Тек кедей сезімдімді байыттырған
Жаным-ау, ардақтысы, аяулысың.

Өзіңе жүрегіммен алып ұшсам
Құшақты қарсы маған жаямысың
Сен үшін жаратылған жан екенмін,
Қозы да жаралған ғой Баян үшін.

Ғашықтық мұң мен қайғы төңірегі,
Көңілдің құлазиды көп реңі.
Сүйсін деп сені ғана біз байғұсқа,
Берілген бір-ақ рет өмір еді.

Кей түні өзінді ойлап сағынғанда,
Моншақтап көзден жасым төгіледі.
Бір күні сені ойлаудан қайран жүрек,
Жарылып кететіндей боп көрінеді.

Өзің жайлы айтылатын көп сынды ой,
Өзегімді өртеп кеткен отсың ғой.
Бір жандырып, бір сөндіріп үмітті
МХБ-пен көп ойнайтын бопсың ғой
Жүрегіме кіріп шыға беретін.
Квартирант болып жүрген жоқсың ғой...

Сағыныш тұлға бойды тағы қысты
Жүрегім соғып жатыр жалынышты
Біріміз-бірімізден жырақтамыз
Пендеміз тағдырына бағынышты.

Сонда да саған деген махаббатпен
Көңілім өзің жаққа алып ұшты,
Жаным-ау қалай ғана жасырамын,
Жүректі жарып ұшқан сағынышты.



Бірінші байлық - Денсаулық!

Қаңтардың 20-23 күндерінде білім ордасының оқытушылары мен қызметкерлері арасында дәстүрлі ұйымдастырылатын «Денсаулық» спартакиадасы болып өтті.

Денсаулық дегеніміз денеде-кемістік пен ауру-сырқаудың болмауы ғана емес, ол толыққанды физикалық әрі көңіл-күйдің тұрақтылығы және әлеуметтік сауықтыру күйі.

Салауатты өмір салтын ұстануды мақсат еткен университет қызметкерлерінің дәстүрлі «Денсаулық» спартакиадасы биыл да өз жалғасын тапты. Шымыр да шынықан оқытушылар мен қызметкерлер арасынан 190 спортшы қатысып, 8 команда болып ойын көрсетті.

Жарыстың салтанатты ашылуында I проректор, тарих ғылымдарының докторы Ө.С.Тасмағанбетов, соғыс ардагері П.Р.Букаткин, еңбек ардагері М.Ж.Жолдықайырова, «Ақ жайық» спорт клубының төрағасы, жарыстың бас төрешісі Ж.Ж.Жардемов сөз сөйлеп, спортшыларға сәтті ойын көрсетулеріне лебіздерін білдірді.

Тартымды да тамаша өткен жарыс бұл жолы да өз қызықтарымен ерекшеленіп, жеңіс тұғырынан көрінген командалар лайықты марапаттар мен сыйлыққа ие болды. Үздік деп танылған ойыншыларымызға дипломдар табыс етілді.

Сайыс нәтижесі төмендегідей:

ШАХМАТ
Жаратылыстану-математика факультеті – I орын

Университет әкімшілігі – II орын
Мәдениет және өнер институты – III орын
Үздік ойыншылар: Володин А.Н.,
Чернышов Д.М.,
Мымрина Н.В.

ДОЙБЫ
Университет әкімшілігі – I орын
Педагогикалық факультет - II орын
Филология факультеті - III орын
Үздік ойыншылар: Клышев Е.Е.,
Демеуов Р.И.,
Темірғалиева М.Х.

ҮСТЕЛ ТЕННИСІ
Педагогикалық факультет - I орын
Мәдениет және өнер институты - II орын



Университет әкімшілігі – III орын
Үздік ойыншылар: Жұмағалиев А.Х.,
Каукеев А.,
Жұмағалиева А.С.

ВОЛЕЙБОЛ
Педагогикалық факультет - I орын
Университет әкімшілігі – II орын
Мәдениет және өнер институты - III орын

Үздік ойыншылар: Молдағалиев Б.А.,
Мақсотов Д.Н.,
Мыңжасарова Г.

ЖАЛПЫ КОМАНДАЛЫҚ ОРЫН
Педагогикалық факультет - I орын
Университет әкімшілігі – II орын
Мәдениет және өнер институты - III орын



Р
К
Е
Н

№ 1 (850) қаңтар 2010 жыл

2

Әлеуметтік еңбек

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде профессор-оқытушылар құрамына 2008-2009 оқу жылының оқу, ғылым және тәрбие жұмыстарының қорытындысы бойынша 2009 жылдың 26 желтоқсан күні дәстүрге айналған «Адал еңбегі үшін» белгісін салтанатты табыс ету кеші өтті. Аталмыш кешке университет ректоры Т.З.Рысбеков, ардагер-ұстаздар, профессор-оқытушылар ұжымы, қызметкерлер, студенттер қатысты.

Салтанатты марапаттау кеші төмендегі номинациялар бойынша өткізілді:

* «Туған Alma-materге даңқ әкелетін есім» номинациясы

* «Мінсіз еңбек» номинациясы

* «Ғылым» номинациясы

* «Үздік оқу құралы» номинациясы

* «БҚМУ үміті» номинациясы.

Номинациялардың әрқайсысына ұсынылған үш-төрт үміткерлердің ең үздіктері ғана марапатқа лайық деп танылды.

«Туған Alma-materге даңқ әкелетін есім» номинациясы:



Букаткин Павел Романович – М.Өтемісов атындағы БҚМУ профессоры, Ұлы Отан соғысы тарихының ТМД елдері бойынша белгілі маманы. Ол жүзден астам ғылыми және әдістемелік еңбектердің, алты монографияның авторы.



Сергалин Әкімгерей Бексұлтанұлы – Орал педагогикалық институтының түлегі. 1975 жылы химия-биология мамандығы бойынша оқуды үздік аяқтап, өзінің еңбек жолын бастады. Қазіргі таңда мемлекеттік қызметте.



Сүйіншалиев Халам Жұмашұлы – тарих ғылымдарының кандидаты, доцент. 50 жылдан астам уақытын жоғары оқу орнында оқытушылық қызметіне жұмсады. Қазақ КСР Ағарту ісінің үздігі белгісімен марапатталған.

«Мінсіз еңбек» номинациясы:



Даупаев Марат Оразәліұлы – А.С.Пушкин атындағы педагогикалық институттың түлегі, жоғары оқу орнында 20 жылдан астам уақыт бойы қызметте. ҚР-ның Білім және ғылым қызметкерлерінің кәсіподақ Орталық комитетінің «Кәсіподақ қызметіндегі еңбегі үшін» белгісінің иегері.

«Ғылым» номинациясы:



Мерғалиева Лилия Игоревна – Т.Рысқұлов атындағы Қазақ мемлекеттік Академиясының түлегі. 2009 жылы «Жаңадану жағдайындағы мемлекеттік меншік» тақырыбында докторлық диссертациясын қорғаған.

«Үздік оқу құралы» номинациясы:



Ворожейкина Ольга Игоревна – «Жарнама тарихы, теориясы, әдістемесі» атты оқу құралының авторы.

«БҚМУ үміті» номинациясы:



Попов Максим Михайлович – Леонид Собинов атындағы Саратов мемлекеттік консерваториясының түлегі. Греция елінде өзінің музыкалық шеберлігін шыңдаған.



Иргалиев Асылбек Сапарғалиұлы – М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың түлегі. Батыс Қазақстан облысы «Жас ғалым - 2008» атты жас ғалымдар байқауының I орын иегері. Қазіргі таңда университеттің педагогика және психология кафедрасының меңгерушісі.

п Ғылыми кітапханада

ЖАҢА ӘДЕБИЕТТЕР

Құрметті студенттер, магистранттар, университет оқытушы-профессорлар қауымы! Ғылыми кітапхана қорына келіп түскен жаңа әдебиеттермен таныс болыңыздар. Жаңа әдебиеттермен университет сайтының «Білім порталынан» толығырақ танысып, оқу залдарынан таба аласыздар. Оқырмандарды асыға күтеміз!

САЯСАТ. САЯСИ ҒЫЛЫМДАРЫ



Первый Президент Республики Казахстан Нурсултан Назарбаев. Хроника деятельности. 2007 год. - Астана: Дело-вой мир Астана, 2009. – 344 с.



Первый Президент Республики Казахстан Нурсултан Назарбаев. Хроника деятельности. 2008 год. — Астана: Дело-вой мир Астана, 2009. — 396



Низовский А.Ю. Сто великих археологических открытий/ А.Ю. Низовский. — М.: Вече, 2008. - 432 с.



Самин Д.К. 100 великих научных открытий / Д.К. Самин. — М.: Вече, 2008. = 480 с.

КӨРКЕМ ӘДЕБИЕТТЕР.
«ЭЛЕКТРОНДЫ КІТАПХАНА» СЕРИЯСЫНАН



Білгеннің пайдасы: Қазақ ақын-жазушыларының балаларға арналған шығармалары. Құрастырған Е. Дүйсенбайұлы). — Алматы: Жазушы, 2009.- 320 бет.

Қазақ ертегілері. (Құрастырған Е.Дүйсенбайұлы). -Алматы:Жазушы, 2009. - 320 бет.



Қыдырәлі Д. Атымды адам койған соң... – Алматы: «Таймас» баспа үйі, 2008. - 216 бет.



История становления независимости Казахстана: Сб. выступлений и статей / Под общ. ред. А. С. Сагынғали, Б. М. Каиповой. — Астана: 2008. Издательский дом «Таймас», 2008. - 400 с.

Казахстанско-корейское сотрудничество: состояние и перспективы: Мат. меж. научно-прак. конф. (г. Алматы, 29 апреля 2009 г.) / Отв. ред. Б.К. Султанов, Ян Гу Ли. - Алматы: КИСИ при Президенте РК, 2009. - 168 с.



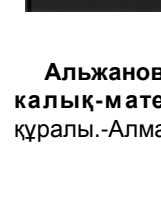
Қазақстан тарихы этникалық зерттеулерде. Т.1.:Жалайыр.-А.: «Алаш» тарихи-зерттеу орталығы, 2008.-400 б.



Асанова С. Қазақтың ұлттық киімдері: каталог-оқулық.-Астана: Фолиант, 2008.-152 б.



Жұмасова К.С. Психология: Оқулық Психология: Оқулық,-Астана:Фолиант, 2006.-292 б.



Альжанова Н.Ш., Сәбит Х.К. Экономическо-математическо-әдістер: Оқу құралы.-Алматы, 2007.-144 б.



Политология: учебник для студентов/ Под ред.В.Н.Лавриненко.-М.:Юнити-Дана, 2009.-591 с.



Страны и народы мира: Энцикло-педический справочник/авт.-ост. В.Б.Гарин, В.В.Лисюченко.-Ростов н/Д:Феникс, 2009.-544 с.

Ақпараттық-библиографиялық бөлім



Р
К
Е
Н

№ 1 (850) қаңтар 2010 жыл

27



п Денсаулық

Қымбатты достар!

Адамдар жиі суық ауа райында әртүрлі суық тию ауруларымен ауырады. Көбінесе адамдар жедел респираторлы вирустық инфекциялармен ауырады. ЖРВИ – вирустармен қоздырылатын, жоғары тыныс алу жолдарын (мұрын, көмейді, жұтқыншақты, кеңірдекті), кейде өкпені зақымдайтын инфекциялық аурулар тобы. Барлық ЖРВИ-дің ішінде тек ТҰМАУ – ең белгілі ауру. Тұмаудың басты ерекшелігі - өзгеру қабілеті, яғни вирус түптеп келгенде өзінің антигенді құрамын өзгерте алатындығы. Сондықтан көптеген адамдарда оған қарсы иммунитет жоқ болып шығады, жалпы тұмауға емес, вирустың жаңа түріне қарсы болмайды.

ЖРВИ-дің таралуы қыста жиірек (вирус бұл кезде белсендірек), жазда сирегірек.

Тұмауды вирустың үш серотипіне қарай ажыратады: А,В,С. Олардың бір-бірінен айырмашылығы биологиялық және антигендік қасиетінің өзгергіштігімен қайталанатын эпидемия толындарын тудырады. А тұмауы - өте тұрақсыз және ылғи өзгеріп отыратындықтан эпидемия пайда болады. В тұмауы вирусы аса көп өзгермейді, С тұмауының вирусы тұрақты.

БЕЛГІЛЕРІ: ЖРВИ-дің міндетті түрде

Дені саудың – жаны сау!

болатын белгісі – суық тию. Ол кезде адамның дене қызуы (38.5) көтерілуі мүмкін, кейде аздап қана (37.5) жоғарылайды, әлсіздік пайда болады. Сонымен қатар шырышты қабықтардың ісінуі байқалады – катаралды көрініс: мұрынның бітелуі және мұрыннан су ағу, тамақтың ауруы, көздің шаншуы, жас ағу, жөтел. Айта кету керек, ЖРВИ-дің тұмаудан айырмашылығы, талаураған көрініс дене қызуының көтерілуімен бірге немесе одан да бұрын пайда болады. Бездердің шошуы жиі кездеседі – мойында, жақ астында, құлақ астында, желкеде ауыратын төмпешіктер пайда болады. Кейде аурудың жалғыз белгісі бездердің шошуы болып, басты бұру қиынға түсіп, үлкен қолайсыздық туғызады. Олар вирустардың организмге тігізетін уытты әсерін әлсіретеді.

Әдетте тұмау жедел басталады: қалтырау, дене қызуы 38-40 градусқа дейін көтеріледі, тершендік, бұлшық еттердің ауруы, бастың қатты ауруы, көзден жас ағу, қатты жөтел, тамақтың жыбырлауы, мұрынның бітелуі және т.б. белгілер пайда болады.

Тыныс жолдарының әрбір бөлімінің ауырған кездегі белгілерін білетін дәрігер

диагностды нақты қоюмен бірге, ауруды қандай вирус қоздырғанын да жорамалдай алады.

Алдын-алу: тұмаудың және басқа ЖРВИ-дің алдын алу шаралары негізгі үш бөлімнен тұрады: ауруды жұқпаның көзі ретінде сау адамдардан оңашалау; қоршаған ортадағы вирустарды жою; организмнің тұмауға және басқа респираторлық вирустық ауруларға қарсы төзімділігін көтеру; тұмаумен күресу кезінде ауру адамның қоршағандар үшін қауіпті екенін естен шығармау керек. Егер отбасында бір адам ауырса, оны отбасынан әсіресе балалардан оңашалау керек. Ауруды күтуші өзінің жеке гигиенасын қатаң сақтауы керек. Аурудың бөлмесіне кірерде, бетіне ауызды, мұрынды жабатын масканы киюі керек.

Алдын алу үшін үйдегі жағдайда мынадай тәсілді қолдануға болады. Мысалы, пияз бен сарымсақты үккіштен үгіп, күніне екі рет 10-15 минуттан иіскеуге болады. Немесе олардың шырынын мұрын жолдарына және ауыздың сыртына жағады.

Есіңізде болсын! Салауатты өмір сүру – аурудың алдын алудың, деніңіздің сау болуының кепілдігі.

п Полезные советы

КАК НАШЕ ПИТАНИЕ ОТРАЖАЕТСЯ НА НАШЕЙ КОЖЕ



Нарушение питания неизбежно сказывается на состоянии кожи. Существуют как общие изменения кожи, так и особые, специфические состояния, связанные с избытком или недостатком основных нутриентов - белков, углеводов, жиров, витаминов и минералов.

• Последствия недостаточного питания

Чаще всего с целью снижения веса используются безбелковые и безжировые диеты, когда рацион состоит практически из одних овощей (сырых или вареных), соков, иногда фруктов. Кожа становится сероховатой, неэластичной, серовато-бледной, в области рта и щек нарушается пигментация. Ногти легко расщепляются, их рост замедляется. Волосы становятся тонкими, сухими, безжизненными.

Ограничение калорийности питания может стать одной из причин диффузного поредения волос. Потеря волос начинается, как правило, на втором-третьем месяце голодной диеты, и эти симптомы исчезают после включения в рацион достаточного количества белка. Ограничение жиров в рационе, особенно растительного масла, приводит к дефициту незаменимых жирных кислот.

• Витаминный дефицит

Недостаточность почти всех водорастворимых витаминов может давать определенную симптоматику со стороны кожи. Внешние последствия дефицита разных витаминов во многом совпадают.

• Гиповитаминоз С

Витамин С, присутствующий в свежих фруктах и овощах, регулирует многообразные функции организма – стимулирует деятельность эндокринных желез (надпочечников, щитовидной железы), иммунной, не-

рвной системы. При его недостаточности наблюдается повышенная сухость кожи, побледнение кожи лица и формирование темных кругов вокруг глаз. На коже могут наблюдаться кровоизлияния и гематомы вследствие даже незначительных повреждений.

При дефиците витамина С вызывает плохое заживление ран, увеличение периода реабилитации после пластических операций, снижение тонуса и ускорение возрастных изменений кожи.

• Дефицит ниацина (витамина РР)

При дефиците ниацина развивается дерматит, который локализуется преимущественно на открытых участках кожи.

• Дефицит жирорастворимых витаминов

Наибольшее клиническое значение имеет недостаток витамина А. Прежде всего он затрагивает кожу и глаза – развивается фолликулярный кератоз («гусиная кожа»), на коже верхних отделов рук и ног с постепенным распространением на туловище, спину, живот, ягодицы. Недостаточность витамина К проявляется в развитии кровоизлияний в коже различного размера.

Чаще всего при несбалансированности рациона встречается одновременная недостаточность нескольких витаминов – полигиповитаминоз.

• Гипервитаминозы

С гипервитаминозами сталкиваться также приходится. Основное значение име-

ет гипервитаминоз А, который выражается появлением на коже участков шелушения. Причиной может стать передозировка этого витамина, который входит в состав многих БАД и лекарственных форм. Внешние проявления – жесткие и ломкие волосы, шелушение и сухость кожи. В течение нескольких дней или недель после прекращения избыточного приема препарата все симптомы интоксикации исчезают.

Дефицит магния, кальция приводит к нарушению роста волос и ногтей, возникновению растяжек, сухости кожи. Недостаточность меди сопровождается нарушениями пигментации, цинка - замедлением процессов заживления. Дефицит селена весьма существенно влияет на рост волос и ногтей.

• Ожирение

Парадокс, но высококалорийное питание чаще всего бывает несбалансированным по макронутриентам с явным преобладанием углеводов и жиров, дефицитом витаминов и микроэлементов. И многие кожные проявления связаны именно с этим.

Сам по себе избыточный вес не сказывается на состоянии кожи. Проблемы начинаются при развитии ожирения, когда вес начинает превышать норму на 10-15%.

Таким образом, различные нарушения питания приводят к изменениям функций всего организма и кожи как его неотъемлемой части. Полноценный, сбалансированный рацион является не только необходимым условием здоровой и активной жизни человека, но и средством профилактики раннего старения, ключом к сохранению красоты.

Из Интернета

Ж А С ПОЗДРАВЛЯЮТ!

Глубокоуважаемый Туякбай Зеитович!

Примите искренние поздравления с Новым 2010 годом!

Благодарю Вас за сотрудничество в Евразийской ассоциации университетов.

Желаю в Новом году счастья, благополучия, успехов Вам и Вашем близким.

С уважением, Президент Евразийской ассоциации университетов

*ректор МГУ имени М.В.Ломоносова,
академик В.А.Садовничий*

Уважаемый Туякбай Зеитович!

От имени ректората Российского университета дружбы народов и от себя лично сердечно поздравляю Вас и коллектив Вашего университета с наступающим Новым 2010 годом!

Выражаю надежду, что плодотворное сотрудничество, установившееся между нами, будет и далее расти и развиваться на благо наших университетов, а новый 2010 год принесет всем нам уверенность, благополучие и новые возможности для успешной реализации наших совместных планов в сфере высшего образования.

*С наилучшими новогодними пожеланиями, ректор РУДН
В.М.Филиппов*

Уважаемый Туякбай Зеитович!

Примите мои искренние поздравления с Новым годом и Рождеством Христовым. Новогодний и Рождественский праздники – это символы обновления и надежды, добра и любви. Они усиливают в каждом из нас добрые чувства: любовь к детям, к родителям, к своей Родине.

Хочу выразить надежду, что сообщаемы достойно преодолеем все проблемы и вызовы 2010 года. Высоко ценю наши добрые отношения, плодотворное сотрудничество, взаимное доверие.

Желаю крепкого здоровья, счастья, хорошего настроения Вам и всем, кто Вам дорог!

Ректор СГСЭУ В.А.Динес

Уважаемый Туякбай Зеитович!

От всей души поздравляем Вас с чудесным праздником – с Новым 2010 годом!

Пусть наступающий год станет для Вас годом осуществления самых смелых планов и новых идей, порадуется успехами во всех делах и начинаниях. Желаем счастья, удачи и крепкого здоровья. Пусть у Вас всегда будет неисчерпаемый запас новых сил и энергии.

Надеемся на долгое и плодотворное сотрудничество.

Ульяновский государственный университет

С 18 по 21 декабря 2009 года в г. Щучинск прошли соревнования на Кубок РК по зимним видам Президентского многоборья (полиатлон). Свыше 70 спортсменов из различных регионов Казахстана приняли в нем участие.

ВЫПУСКНИКИ ЗКГУ ИМ. М. УТЕМИСОВА - СИЛЬНЕЙШИЕ ПОЛИАТЛОНИСТЫ КАЗАХСТАНА

В составе сборной ЗКО были как маститые спортсмены, так и новички. Соревнования проходили в острой конкурентной борьбе. Борьба за очки велась в стрелковом тире (стрельба из пневматического оружия), гимнастическом зале (сгибание и разгибание рук в упоре лежа - у девочек и подтягивание на перекладинах - у мальчиков), лыжной трассе (бег на лыжах).

По итогам соревнования 3 спортсмена из нашей команды поднялись на высшую ступень пьедестала почета. Все они закончили в разное время наш университет. Среди них - директор аналитического центра, доцент В. Мельников, выпускник факультета физической культуры 1975 года. Учитель школы-лицея №35 А. Келазев, закончивший этот же факультет с красным дипломом. Военнослужащая в/ч 2029 И. Григорьева, выпускница юридического факультета, являющаяся мастером спорта международного класса.

Наши спортсмены в очередной раз продемонстрировали высокие физические



кондиции, набрав соответственно 231, 241 и 227 очков.

Чтобы оценить значимость данного результата, я приглашаю любого преподавателя, студента принять участие в Чемпионате области по Президентскому многоборью в составе спортивного клуба нашего университета, который состоится 26-27 января 2010 года. Набравшему указанную сумму очков будет вручен денежный приз в размере 50 тысяч тенге.

МЕЛЬНИКОВ В.Л.,
Десятикратный Чемпион РК по Президентскому многоборью

п Арнайы айдар

2009 жылдың 25 желтоқсан күні М.Өтемісов атындағы БҚМУ Ғылыми кеңесінің отырысында оқытушылар қауымының қол жеткізген жетістіктері турасында бірқатар марапаттар болып өтті.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау Комитетінің 2009 жылғы 22 қазандағы (№8 хаттама) шешімімен М.Өтемісов атындағы БҚМУ-нің вокал және аспаптық өнер кафедрасының аға оқытушысы Жұмағаным Әбілхалықызы Рахимоваға өнертану мамандығы бойынша доцент ғылыми атағы берілді.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау Комитетінің 2009 жылғы 23 қарашадағы (№9 хаттама) шешімімен М.Өтемісов атындағы БҚМУ-нің қазақ филологиясы кафедрасының оқытушысы, филология факультетінің «Жас ғалымдар кеңесінің» төрайымы Рита Бекжанқызы Сұлтанғалиеваға филология ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесі берілді.

ҚР Бірінші Президентінің қоры жариялаған «ҚР жоғары оқу орындарындағы үздік жас ғалымдар кеңесі» байқауынан Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ және Д.А.Қонаев атындағы Тау ісі институттарымен бірге М.Өтемісов атындағы БҚМУ-нің Жас ғалымдар кеңесі жеңімпаз атанып, 750 мың теңге ақшалай сыйлықпен марапатталды. Жас ғалымдар кеңесінің мүшелері: Иргалиев Асылбек Сапарғалиұлына, Гусманов

Саян Сағидоллаұлына, Габдуллаев Даурен Ғарипұлына, Мұқанбетова Шынар Төлегенқызына, Мерғалиева Лилия Игоревнаға, Есетова Салтанат Қонысбайқызына, Сұлтанғалиева Рита Бекжанқызына алғыс хаттар табыс етіліп, Жас ғалымдар кеңесінің төрағасы Жакиев Нұрхат Қуандықұлына ерекше алғыс білдірілді.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев бекіткен «Тілдерді қолдану мен дамыту» мемлекеттік бағдарламасы аясында Астана қаласында өткен салтанатты рәсімде «Тіл жанашыры – 2009» төсбелгісімен марапатталған БҚМУ профессоры Серікқали Ғабдешұлы Шарабасовтың еңбегін ілтипатпен құттықтап өтті.

Қазақстан Республикасының Туризм және спорт министрлігі Спорт комитеті ұйымдастыруымен Щучинск қаласында өткен ардагерлер жастар тобындағы Қазақстан Республикасының кубогында Қысқы президенттік көпсайыстан 230,84 ұпай көрсеткішімен М.Өтемісов атындағы БҚМУ-нің аналитикалық орталық директоры Владимир Леонидович Мельников 1 дәрежелі дипломды иеленгендігін айтып, құттықтады.

Ниемова А.С., ғылыми хатшы





Жас дарындар анықталды

Өнерлі жастарды қолдау, олардың шығармашылық жетілуіне демеу көрсету мақсатында жыл сайын өткізіліп отыратын VI аймақтық «Жас дарын» байқауы биыл біздің университетімізде өтті.

Оның өтуіне атсалысып, әсерлі, жоғарғы деңгейде өткізген мәдениет және өнер институтының оқытушылары мен студенттері ұжымы болып табылады. Аталмыш шара 5-7 қаңтар күндері өтіп, оған Ақтөбе, Атырау, Ақтау, Орал қалаларынан және Батыс Қазақстан облысының аудандарынан байқаудың ережесі бойынша 10-11 сынып оқушылары мен колледж студенттері қатысты. Қатысушылар М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың жатақханасына орналастырылған болатын.

Байқау қорытындысы кешінде қазылар алқасының шешімен оң бағасын алған өнерпаз ұлдарға әр номинация бойынша жүлделі орындар мен бірнеше дипломдар табысталды.



Бұл сайыста университет ректорының атындағы сыйлыққа лайық деп танылған қалалық №10 ЖОББМ оқушысы **Шайдуллина Ақманар** болса, Бас жүлде қалалық № 45 ЖОББМ оқушысы **Головкина Валерия Алексеевна**ға бұйырды.

Шараның ұйымдастырылуы қатысушылардың, ұстаздардың және қонақтардың да көңілінен шықты.

Өнерлі жастардың шыңдалуына, тәжірбие жинақтауына осындай байқаулардың берері мол деп есептейміз.

Жантүріева Г.

ОДНАЖДЫ В СТУДЕНЧЕСКИЕ ЗИМНЮЮ ПОРУ...

5 января 2010 г. во всех учебных корпусах ЗКГУ была проведена очередная проверка ящиков «Для замечаний и предложений по совершенствованию образовательного процесса». Всего поступило одно письменное обращение – от студентов гр. 07202. Написавшие это письмо студенты высказали претензии по поводу низкой температуры воздуха в 102-й аудитории корпуса №1.

На основе данного обращения ректору университета была направлена служебная записка. В ней, в частности, отмечалось, что в соответствии с требованиями Государственного стандарта РК к материально-технической базе организаций образования температура воздуха в помещениях в холодный и переходный период должна составлять от 18° до 22°С, коменданту корпуса и представителям студенческого самоуправления необходимо измерить температуру воздуха как в этой аудитории, так и в других аудиториях корпуса, и в случае обнаружения несоответствия требованиям Государственного стандарта поставить об этом в известность руководителя хозяйственной службы университета для того, чтобы он принял безотлагательные меры по устранению этого несоответствия.

Ректор университета дал указание руководителю хозяйственной службы ЗКГУ К.О. Мамбетову принять срочные меры по решению данной проблемы. От руководителя хозяйственной службы на имя ректора была получена служебная записка следующего содержания: «2009 жылдың желтоқсан айының 4-9 күндері аралығында Жаиктепхозэнерго мекемесінің №26 жылу беретін жүйесінің насосы істен шығып, жылу қысымының төмендеуіне байланысты, №1 оқу ғимаратының кейбір дәрісханаларында, соның ішінде №07202 топ студенттерінің 07.12.2009 ж жазған өтініштерінде көрсетілген №102 дәрісханада жылу мөлшері 16°С болды (санитарлық норма бойынша 18°С – болуы керек). Қазіргі уақытта жылу беру жүйесінің насосы іске қосылды, №102 дәрісхананың барлық терезелерінің салқын келетін жерлері бітеліп, оларға мата жапсырылды. Дәрісханадағы жылу мөлшері 20°С көрсетіп тұр».

Таким образом, в настоящий момент, по утверждению К.О. Мамбетова, неисправности устранены, в аудитории №102 утеплены окна и температура в ней достигает 20°С. Тем не менее, проверка, проведенная специалистом нашего отдела 17 января 2010 г., показала, что температура воздуха в данной аудитории по-прежнему составляет 16°С...

В связи с этим, представляется необходимым, чтобы коменданты всех корпусов совместно с представителями студенческого самоуправления регулярно осуществляли мониторинг температуры воздуха в помещениях всех учебных корпусов и в общежитии университета в холодный и переходный периоды. А хозяйственной службе следует оперативно решать возникающие проблемы.

П.А. Добряев, руководитель отдела Мониторинга и социологических исследований

В рамках рок-индустрии молодая группа «ULYTAU» покорила Россию и Европу, перезаписала свой первый альбом в Германии и получила поддержку от легендарной heavy metal группы «Manowar». Ориентируясь на мир, улытаусцы не забывают и казахстанских поклонников. Недавно, 27 декабря, они выступили в Уральске вместе со своим создателем - Кыдырали Болмановым.

Вершины, покоренные

На пороге нового столетия, в 1998 году, в Казахстане образовался первый фольк-металл коллектив – «ULYTAU». В то время никто и не пророчил ребятам блестящую карьеру на музыкальном поприще. А спустя три года, 22 марта 2001 года, состоялось их первое сольное выступление. Именно этот день, как считают музыканты, является днем рождения группы.

Идея создания фольк-металл группы пришла Кыдырали Болманову еще в 1991 году, но реализована была лишь спустя десять лет. Он решил поэкспериментировать и сделать микс из казахской этнической музыки с элементами классического – игриво-нежного звучания скрипки и тяжелых гитарных риффов. Но постепенно, со временем мощность усилилась, ввели и ударную установку.

В составе «ULYTAU» шесть музыкантов, а основных - трое: скрипачка Алуа Маканова, домбрист Ержан Алимбетов и гитарист Максим Кичигин. «ULYTAU» исполняют произведения таких величайших композиторов, как Курмангазы, Дулеткерей Таттимбет, Н. Тлендиев, Бах, Вивальди, Паганини и др.

В 2002 году записали первый диск совместно с группой «АБК». Конечно, самым ярким моментом в биографии группы был выход на европейскую сцену. Все поклонники «ULYTAU» были в неописуемом восторге, когда один из хэви металлических богов - бас-гитарист группы «Manowar» Joey De Maio представил казахстанцев в Германии на одном из рок-фестивалей.

Уральцы в канун нового года тоже смогли насладиться великолепной игрой «ULYTAU» в концертном зале «Нур Отан». Вообще улытаусцы, как искусные мастера, создали музыкальное полотно, в котором переплелись нити западной и восточной культуры, с завораживающими мотивами казахской домбры. Закрывая глаза, слышишь и чувствуешь, как сливаются несколько эпох на одной сцене. В этот вечер были исполнены классические произведения казахских и мировых композиторов (Вивальди). Три песни с «ULYTAU» спел Кыдырали Болманов, который ответил после концерта на наши вопросы.

- Когда и при каких обстоятельствах вам пришла идея создать «ULYTAU»?

- В 1991 году, перед выступлением на «Жас Даусы», я задумался о том, с чем выйду на большую сцену и как отличусь. Создал группу «АБК», помимо нее у меня было много проектов, которые не давали взаться всерьез за идею фикс - группу «ULYTAU».

- Вы не боялись экспериментировать со стилями, соединив в одном метал, фольк и классику?

- Мне нравится одно высказывание: «Если делаешь, то не бойся. Если боишься, то не делай». Здесь другого варианта нет. Представьте, например, триста лет тому назад написанные произведения сейчас осовременить и подать в другом контексте – они звучат по-новому. Как в лаборатории, полтора – два года подбирал и соединял старинные композиции с современным контекстом. Через полтора года я встретил одну интересную рок-группу, лидером которой был Макс Кичигин. Я им предложил совместно записать музыку Курмангазы в стиле рока, ведь вещи этого композитора требуют гитарного драйва, лишь тогда они становятся сильнее.

Еще и вот по какой причине я выбрал этот стиль: это музыкальное направление самое живучее во всем мире. Рок-группы аккуратно работают с фанатами, а последние, в свою очередь, очень активны.

- Как получилось, что Joey De Maio обратил внимание на «ULYTAU»?

- Есть, например, свои законы маркетинга, менеджмента. Основной закон мирового маркетинга – ВИЖД: Внимание, интерес, желание, действие. Группа должна обратиться на себя внимание. Допустим, выведем на сцену четверых мальчиков, какие бы они не были суперскими, их не заметят – во всем мире таких же сотни. Мы породили интересом желание действовать, то есть вы идете и покупаете билет на концерт.

- А какие планы на будущее у группы?

- Вообще «Manowar» предложил нам прокат по всему миру, турне. И спустя два года коллектив заполучил бы свою аудиторию. Но нехватка финансов заморозила наши планы. Хотя у нас все готово: есть партнеры, группа, площадки и связи с «Manowar». Договоры лежат наготове в Германии, необходима поддержка альбома. Мы были на трех фестивалях с мановаровцами, и зрители хорошо принимали «ULYTAU» – это есть определенный итог нашей работы.

- Когда казахстанцы увидят альбом в продаже?

- Альбом практически есть в Казахстане, но мы его видоизменили и выпустили в Германии. Как я уже говорил, нужны вливания и года через два, как минимум, мы получим группу с мировым имеем.



Тайна веков, скрытая в ЖЕЛТЫГЕН

На концерте всем зрителям понравилось выступление «Каракат». Она необыкновенно красиво пела, играла виртуозно на домбре и старинном инструменте жетыген - это казахский и тюркский древний семиструнный щипковый инструмент, напоминающий по форме гусли или лежащую арфу. В завершении вечера мы поинтересовались, где Каракат Абдильдина научилась так хорошо играть на забытом инструменте.

- Когда я впервые услышала, как звучит жетыген, то сразу влюбилась в этот инструмент, - говорит Каракат Абдильдина. - На жетыген играю лет пять, очень сложно. Обучалась в Алматы у единственного специалиста, владеющего знанием игры на жетыгене. В 2005 году я давала свой первый сольный концерт в Алматы и хотела сделать сюрприз зрителям. Оставалось два месяца до выступления, и я решила, что хоть пару произведений обязательно исполню с этим инструментом. Поставила перед собой цель и три – четыре раза в неделю я ходила на занятия. Когда чего-то сильно хочешь, то этого обязательно добьешься. Как и было задумано, на концерте в 2005 сыграла. Очень интересно, что на жетыгене раньше играли только в оркестрах, в ансамблях, но песни не исполняли с этим инструментом. Я в Казахстане первая, кто это сделал. Вообще я закончила консерваторию по специальности «Пение с домброй», а на эстраде я пою не так давно – с 2000 года. Народ меня признал, как певицу, благодаря эстрадной песни.

Зрителям на концерте понравилось все, а особенно - звук и талантливые исполнители. «ULYTAU» полностью «раскрылись» перед слушателями, отыграли подряд два концерта. Быть может в ближайшем будущем о группе «ULYTAU» заговорит весь мир...

Анастасия ХЛОПКОВА





п Ерлік - елге мұра, ұрпаққа ұран



Биыл Ұлы Жеңіске 65 жыл. Талайды қан қақсатқан майданда - өліміз, жеріміз үшін ерлік көрсеткен жандардың есімі ешқашан ұмытылмақ емес. Ер есімі қашанда, ел есінде. Біз бүгін есімі елге белгілі педагог-ғалым, ұлағатты ұстаз, соғыс ардагері, тарих ғылымдарының кандидаты, доцент, 18 қаңтар күні 85 мерейлі жасқа келген Сүйіншалиев Халам Жұмашұлымен болған әңгімеімізді ұсынып отырмыз.

Сүйіншалиев Халам Жұмашұлы 1925 жылы Тайпақ топырағында дүниеге келген. Әкесі қайтыс болғаннан кейін, анасы Ақтеңгенің тәрбиесімен ер жетеді. 10 класты бітірместен, 1942 жылы әскер құрамымен майданға аттанады.

«Сонау сұрапыл жылдары Москва түбінде ағам Ханғали бір аяғынан айрылса, Сталинград түбінде әкемнің інісі Ғаббас қаза болған еді. 1942 жылдың аяғында әскерге шақырды. Тұла бойындағы патриотизм кеудеме сыймай, ағам үшін, көкем үшін кек алам деген ыза көрнеді. Бізді бірден сол майданға салып жібереді ғой деп ойладық. 1942 жылы желтоқсанда Оралдан 17-18 жастағы орыс-қазақ жастары әскер құрамына аттанып кеттік. Сталинградқа қарай бағыттап, Озинкіге келгенде, бір эшелондар тап болып, сол түні бізді эшелонмен кері, Қазақстан, Орта Азия арқылы Красноводск дейтін қалаға әкелді. Сол кезде бізді Красноводск арқылы Бакуге аттандыру мақсатымен алып келген екен. Красноводскінен кейін ұзақ жол жүрдік. Параходқа отырғызды, біз ойладық, Закавказье майданына апара жатыр екен деп, онымен Бакуге әкелді. Біздерді кемеге отырғызды. Бір уақытта жолда әуе дабылы болды. Олар бізді көрді ме, көрмеді ме, бірақ ешқандай қауіп төндірген жоқ. Одан үлкен-үлкен толқынды

тәуелсіз егемен ел болдық. Ата-бабамыздың ғасырлар бойы аңсаған арманына қол жеткізіп, төбемізде көк байрағымыз желбіреген, ынтымағы жарасқан елміз», - деп сөзін түйіндеді Халам аға.

1945 жылы елге оралған Халам аға, 1946 жылы Орал педагогикалық институтының тарих факультетіне оқуға түседі. Оқуын 1950 жылы тәмамдап, алғашқы еңбек жолын облыстың білім басқармасында балалар үйімен айналысатын хатшы орынба-



«Фронтотвичка» клуб мүшелерімен

АРДАҚТЫ АРДАГЕР,

ҰЛАҒАТТЫ ҰСТАЗ



Сүйіншалиевтер жанұясы

дауылдар тұрды. Сол кемеңіздің үстінде құтқару қайығы болады екен. Осы Оралдан алты бала болдық, бір қайықты өзіміз меңгеріп алдық. Егер әлдеқандай жағдай болса, бір-бірімізді тастаймыз, суға кетсек те бірге кетеміз, өлсек те бірге өлеміз деп уәдескен едік. Ол да сол уақыттағы біздің бір өзімізше айламыз ғой. Тағы да екі рет дабыл қағылды. Алдымызда әскери кеме жақындап келеді, бізге жарық жақпауға, тосын әрекет жасамауға бұйрық берілді. Бір-біріне тіркелген бе, сол кезде цес-тернаға жанар-жағармайды толтырып, кемемен сүйреп, бергі жағына шығарады екен. Оны біз кейін білдік. Бакуге келгеннен кейін моншаға түсіріп, әскери киім берді. Ол кезде дұрыс киім де жоқ. Бізді Түркия шекарасына апарды. Қара теңізде Тбилиси қаласы арқылы Ресейге шығатын тас жолы болды. Осы жолды қорғайтын әскери бөлімдер құрылды. 345-ші полк ПВО-ның 10-шы батарея «Дэльнамер» отряды құрылып, соның қашықтық өлшеу командирі болдым. Келген қару-жарақты үйренумен, меңгерумен Тбилиси қаласының шетінде біздің батарея тұрды. Біздің алдымызда 85 мм зеңбіректі үш ай мерзімде игеріп, бірде-бір самолетті жақындатпай, әуе жолын бақылап, АҚШ-тың жіберіп жатқан қару-жарак, азық-түлік, стратегиялық маңызы бар жүктерін қамтамасыз ету мақсаты тұрды. Сөйтіп, соғыс бітті деген қуанышты хабармен 1945 жылы мамыр айында елге оралдық.

ПВО құрамында әскери борышымызды өтеп қайттық. Біздің осы қан майданда жеңіске жетуіміз, сан мыңдаған халықтың интернационалдық достығы, күш-жігері, бірлігі, Отанға деген патриоттық сезімі дер едім. Біз сол кездің өзінде қан майдан арасында патриоттық сезімнің қандай екенін көріп, білдік. Міне, қазір

сары болып, облыстық комитетте жұмыс істейді. Онда 1955 жылға дейін инструктор, кейін облыстық партия комитетінде І хатшының көмекшісі қызметтерін атқарады. 1955 жылдан бастап М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде ұстаздық қызметте болды. Шәкірттерінің сүйікті ұстазына айналған Халам аға ғылыммен айналысып, 1962-1969 жылдары С.М.Киров атындағы Қазақстан мемлекеттік университетінің аспирантурасында сырттай оқиды. 1969 жылы тарих ғылымының кандидаты деген атаққа ие болады. Зерттеу еңбектерімен айналысқан Халам аға - бірнеше оқулықтар мен монографиялардың авторы.

«Кавказды қорғағаны үшін», «Ұлы Отан соғысының жеңісі үшін», «Ерен еңбегі үшін», «Ұлы Отан соғысының жеңісіне 25 жыл», «Ұлы Отан соғысының жеңісіне 30 жыл», «Жеңістің 40 жылдығы», «СССР Қарулы күштерінің 50 жылдығы», «СССР - Қарулы күштерінің 60 жылдығы», «Еңбек ардагері» медальдарымен марапатталып, ағарту ісіндегі еңбегі үшін «Қазақ ССР ағарту ісінің озаты» белгісіне ие болды.

Жаңа жыл қарсаңында Халам Жұмашұлын М.Өтемисов атындағы БҚМУ ректоры Тұяқбай Зейітұлы «Адал еңбегі үшін» төсбелгісімен және «Туған Alma-materge даңқ әкелген тұлға» дәрежесімен марапаттаған болатын. «Үлкеніңен шақта еңбегіңді ескеріп, осындай құрмет көрсетіп жатқандарына, шынын айту керек, жас баладай қуандым» дейді Халам аға.

Бүгінде Халам аға мен Фаруза апа - ұл-қызынан немере-жиен сүйіп отырған бақытты ата-әже. Жасұлан, Руслан, Саида есімді ұл-қыздары жоғары оқу орнын бітіріп, әр салада еңбек етуде. «Халам - өте еңбекқор адам. Бір істі жазып бастағанда, жұмысын бітірмейінше шыдамсыздық танытатын, - дейді Халам аға жайында Фаруза апа (күліп). - Балаларымыздан тарих мамандығын тандап, Халамның жолын қуған ешқайсысы болмады. Олар өз мамандықтарын өздері тандап, бүгінде белді еңбек етіп отыр».

Ұрпаққа үлгі ісімен өнеге, еліне сыйлы азамат, соғыс және еңбек ардагері Халам ағаны 85 жас мерейтойымен шын жүректен құттықтаймыз. Деніне саулық, отбасына амандық тілей отыра, Фаруза апа екеуі ұл-қызының ортасында, немере-шөбере қызығына бөленіп, шаңырағыңыздан шаттық кетпесін деген ізгі ниетімізді білдіргіміз келеді.

Г. ШЫНТЕМИРОВА

п Литературная страница

8 февраля 1837 года под Петербургом в районе Черной речки состоялась дуэль на пистолетах между камер-юнкером Александром Пушкиным и поручиком бароном Георгом де Геккереном (Дантесом). В результате дуэли Пушкин был смертельно ранен и спустя 2 дня умер. Дуэль была спровоцирована анонимными письмами, намекавшими на любовную связь между женой Пушкина и Дантесом.

ПУШКИН. ПОСЛЕДНЯЯ ДУЭЛЬ

По подсчетам пушкинистов, столкновение с Дантесом было двадцать первым вызовом на дуэль в жизни поэта. Дуэль занимала поэта-фаталиста всю жизнь. Он дрался даже с любимым другом юности Кюхельбекером. Дуэли в России запретили указом Петра в 1702 году; все участники дуэлей подвергались суровому наказанию. Но Пушкина не смущали никакие указы вообще. Он постоянно возил с собой коробку с двумя пистолетами. Даже на вызов к царю поэт ездил с этой коробкой. История последней дуэли хорошо изучена пушкиноведами. А все-таки остается еще много невыясненного...

Французский кавалергард, приёмный сын нидерландского посланника в Петербурге барона Луи Геккерна, познакомился со своей ровесницей Натальей Николаевной Пушкиной, женой поэта, в 1835-м. В глазах светского общества Дантес-Геккерен, красивый блондин, предстал блестящим молодым офицером, влюбленным в красавицу-жену ревнивого мужа (Пушкин не любил придворной жизни и не вызывал теплых чувств у влиятельных светских людей). В ноябре 1836 года почта доставила в дом Пушкиных анонимный пасквиль, «диплом» рогоносца: «Кавалеры первой степени, командиры и кавалеры светлейшего ордена рогоносцев, собравшись в Великом Капитале под председательством достопочтенного великого магистра ордена, его превосходительства Д.Л. Нарышкина, единогласно избрали г-на Александра Пушкина коадьютером великого магистра ордена рогоносцев и историографом ордена». Пушкин презирал людей, в которых видел предателей, но еще больше боялся сплетен за спиной. Решив, что письмо написано Геккереном, Пушкин сделал ему вызов, но в первый раз дуэль пришлось отменить, так как Дантес

решил жениться на Екатерине Гончаровой, сестре Натальи. Но женитьба не сгладила конфликт, наоборот, число шуток и острот по поводу семьи Пушкина все более увеличивалось. Современные пушкиноведа уверены, что конфликт можно было уладить, но поэт шел по предначертанному пути, сам стремился в гибели. Баронессе Вревской Пушкин поведал, что не собирается жить – «бремя клевет, запутанность материальных средств, посягательства на его честь,



на святость семейного очага». На дуэли с Дантесом Пушкин был смертельно ранен в живот. Ответным выстрелом поэт только легко ранил Дантеса в правую руку. Условия дуэли, по настоянию Пушкина, были смертельными и не оставляли шанса уцелеть обоим противникам: барьер отделял врагов едва на десять шагов, стрелять разрешалось с любого расстояния на пути к барьеру. Когда Пушкина доставили домой и уложили на кровать, он сказал: «Я жить не хочу». Даль, постоянно дежуривший у постели раненого и делавший потом вскрытие тела, записал слова поэта: «Даль, скажи мне правду, а скоро ли я умру?», «Нет, здесь мне не житье, я умру», «Кончена жизнь, жизнь кончена». Жена, ее мнимый

или действительный ухажер были прощены, Пушкин ждал прощения и со стороны царя. Поэт его получил и умер, прощенный и простивший. Можно ли было спасти раненого Пушкина? Восемь лучших врачей Петербурга, включая личного врача царской семьи, пытались сделать это. Но рана была смертельной. В начале 20 века утверждалось, что доктор Арендт плохо лечил Пушкина из политических соображений (поэт – опасный вождь вольнодумцев), что советские врачи уж точно спасли бы гения. Для проверки писатель Андрей Соболев в 1926 году пришел на Тверской бульвар к памятнику Пушкину и выстрелил из нагана себе в живот. Через несколько часов Соболев умер, хотя пуля нанесла ему более легкое повреждение. Таким образом, спасти поэта было невозможно.

Сразу после смерти возникли трудности с погребением. Конюшенная церковь стала местом отпевания, у гроба, по воспоминаниям современников, побывало пятьдесят тысяч человек. Солнце русской поэзии вынесли из церкви на руках Крылов, Жуковский, Тургенев, Вяземский. Поэт обрел вечный покой 18 февраля 1837 года на кладбище Святогорского монастыря в Псковской губернии. Жена не поехала провожать мужа до кладбища и посетила могилу только спустя два года после.

Невольник чести беспощадной, Вблизи видал он свой конец. На поединках твердый, хладный, Встречая гибельный свинец. Эти строки Пушкин, несомненно, написал о себе. Пушкин пытался соединить семейную жизнь с холостой, презрение к журналистской братии с желанием самому издавать газету, службу в правительстве с оппозицией, уединение и философские размышления со светскими раутами, любовь к родине и ненависть к ней. То, чего бы хватило сотне талантливых людей, он сделал один. В.Розанов, русский мыслитель, философ-богослов, справедливо считал, что Пушкин умер вовремя.

Он выполнил свою миссию на земле. Дрался на дуэлях, писал великие стихи, любил женщин и родину, родил детей, погиб в ореоле славы. Смерть сделала его навеки бессмертным.

Ведущая литературной страницы, к.ф.н., доцент Опра О.В.

ИНФОРМАЦИОННОЕ ПИСЬМО

Западно-Казахстанский государственный университет им. М.Утемисова приглашает Вас 23 апреля 2010 г. принять участие в Международной научно-практической конференции «Таймановские чтения – 2010».

Основные направления работы конференции:

1. Современные проблемы теоретической и прикладной математики, физики и информатики.
2. Актуальные проблемы методики и инновационные технологии обучения математике, физике и информатике.

Конференция проводится на государственном и русском языках.

Для участия в конференции необходимо в срок до 20 марта 2010 года направить по электронной почте в адрес оргкомитета конференции:

* текст доклада

* заявку на участие в конференции (форма заявки прилагается)

* копию платежного поручения или квитанцию об оплате оргвзноса.

Организационный взнос на издание сборника материалов конференции составляет участникам конференции из Казахстана 2000 тенге, из стран СНГ 15 долларов.

Банковские реквизиты: ЗКГУ им. М. Утемисова. ИИК 000609432. РНН 271800044163. БИК 194901602 Зап.- Каз. филиал. Народного Банка г. Уральска. КБЕ 16. КНП 861

Назначение платежа: Участие в конференции физ.-мата.

Расходы, связанные с прибытием на конференцию, осуществляются за счет участников.

Адрес Оргкомитета конференции: 090000, Республика Казахстан, Западно-Казахстанская обл., г. Уральск, пр. Достык, 162, ЗКГУ им. М.Утемисова, кафедра физики, математики и информатики №307
Тел. для справок 8(7112) 50-35-49, 26-03-71, E-mail: smuzko@mail.ru

Требования к оформлению материалов конференции:

Тексты докладов, объемом до 5-ти страниц должны быть набраны в текстовом редакторе Word 2003, формат А4, шрифтом Times New Roman, межстрочный интервал 1, размер символа 14, поля: верхнее и нижнее – 20 мм, левое и правое – 30 мм; сверху – название доклада заглавными буквами, ниже, после просвета в 2 интервала – фамилия и инициалы автора заглавными буквами; ниже, через 1 интервал – город, название организации строчными буквами; ниже, через просвет в 2 интервала – текст с красной строки; без нумерации страниц.

В электронном варианте в имени файла укажите фамилию первого автора и первые три слова названия статьи.

Материалы, предоставленные позднее указанного срока или оформленные не в соответствии с требованиями, не рассматриваются.

Заявка на участие в конференции:

Ф.И.О. (полностью)	Адрес, телефон, E-mail
Название организации (полностью)	Квитанция об оплате оргвзноса
Должность, ученое звание, ученая степень	Форма участия
Название доклада	Бронирование места

Оргкомитет





Мақсаттар

Алла жетелейді

«*Тсіңізге, еңбегіңізге, оқуыңызға нағыз адамгершілікпен кіріссеңіз, сөз жоқ, жеңіске жетесіз*».
Қ. Сәтбаев

ГУБАШЕВА
ГҮЛДАНА
ЖАСҰЛАНҚЫ

Түркия, Стамбул
Стамбул
Техникалық
университеті



Мен магистратура бағдарламасы бойынша мұнай және табиғи газ инжиниринг мамандығында білім алудамын. Стамбул техникалық университетінің білімі жоғары деңгейде. СТУ - 235 жылдан астам тарихы бар, әлемге танымал, өзіндік орны бар университет. Дәрістердің бәрі ағылшын тілінде жүреді, шетелдік ғалымдар дәріс оқиды, кредиттік жүйемен оқытылады. СТУ түлектері, әсіресе инженерлік бөлімнің түлектері әлемнің түкпір-түкпірінде қызмет атқаруда.

Бұрын мен өз елімде, өз тілімде білім алған болатынмын. Бәрі оңай жолмен келген болатын, қазір барлығы керісінше, шет ел, басқа қоғам, ортамен осы елдің тілінде сөйлесуге, оқуға тура келеді.

Түркияның студенттері көп еңбектенеді, көп оқиды. Бізде мысалы, кітапты мемлекет беретін болса, бұл жақта бастауыштан кейінгі барлық оқу орындарында оқушылар да, студенттер де кітапты өздері сатып алады. Сондықтан ба кітап мәдениеті өте жоғары, кітаптың қадірін біледі десем де болады. Өте керемет, бай кітапханалары бар. Студенттердің бәрі студенттік шақтарын осындай жерлерде өткізеді. 4 жылдық бакалавр бөлімін уақытында бітіргендер өте аз. Емтиханнан құлап қалдың ба, қайта тапсыра алмайсың. Кредит санына байланысты тағы да жарты немесе бір жылға ұзарады. Бір ерекшелігі, жемқорлық мүлдем жоқ, екіншіше орай біз елімізде мұндай жайтпен әлі күнге дейін күресудеміз. Тағы бір айта кететін жайт, материалдық жағдайы жақсы азаматтар студенттерге арнайы ақша бөледі. Стипендия тағайындайтын ұйымдар да өте көп. Егер сабағың бәрі өте керемет болса, ғылыммен айналысатын болсаң, бірнеше тіл білетін болсаң, бірнеше жерден стипендия ала аласың. Сондықтан да студенттердің оқуға деген ынтыасы арта түседі. Студенттерден тек қана бір нәрсе талап етіледі, «оқы, ізден, жаңа жобалар жаса, ұсын!».

Егер бізде де ғылым, білім саласына айтарлықтай көңіл бөлінсе, біздің де жағдайымыз әлдеқашан жақсы болар ма еді деп ойлаймын.

Адам баласы өмірінің соңына дейін білім алумен болатындығын ұқтым. Бұл дегеніміз - өмірінің соңына дейін университетте оқу ғана емес, үнемі іздену, білімді жетілдіру. «Адамды адам еткен еңбек», тек қана еңбектенсең ғана қалаған биігіңе шыға аласың. Студенттерге айтарым, заманға сай мамандық таңдай білу, алған білімдерін тиімді қолдану, өте көп еңбектену қажет. Әрине, көбірек шет тілдерін меңгерулері қажет, өйткені ол болашақтың кілті десем де болады.

Туған, сүйікті, теңдесі жоқ университетіме биіктерге өрлеуін тілеймін, табысты болсын.

ҚАҰЫРОВА
МАРЖАН
БАҚЫТЖАНҚЫ

Қытай Халық
Республикасы
Пекин тілдер
және мәдениет
университеті



Осы жылы Қытай Халық Республикасы, Пекин тілдер және мәдениет университетінде қытай тілін меңге рудемін. Бұл оқу орнында бір жыл көлемінде оқимын, яғни тілді үйрену мерзімі – 1жыл. Сондықтан, биылша бар күш-жігерімді қытай тілін меңгеруге жұмсаудамын. 2010 оқу жылынан бастап, өзім қалаған мамандығым бойынша білім алуды бастаймын. Болашақ мамандығым – «Бизнесі басқару». Өзім білім алып жатқан тілдерді оқыту университетінің білімі жоғары дәрежеде деп айта аламын, себебі тілді оқытуда үлкен талаптар қойылады, оқытушы-профессорлар қауымының да үлкен әсері бар. Ең бастысы, адам алдына үлкен мақсат қойып, сол мақсатқа жету жолында аянбай еңбек етсе ғана, көздеген мақсатына қол жеткізе алады деп ойлаймын.

Қытай халқы өте еңбекқор, қарапайым келеді. Студент жастары да - оқуға құмар, еңбекқор, ізденгіш, жаңалыққа құмар, жан-жақты, бос уақыттарын үнемі кітапханаларда өткізеді. Қытай студенттері жігерлік пен еңбекқорлықпен ерекшеленеді. Олар үшін қыдыру мен көңіл көтеру екінші орынға қойылған, яғни Қытайда білімді адам - үлкен құрметке лайық жан. Университеттің оқытушылар құрамы да өте адал, әділ келеді, өз істерін үлкен жауапкершілікпен атқарады, заң, ережелерге қатты бағынады (парақорлық деген мүлдем атымен жоқ).

Әр елге, әр жерге бірден үйренісіп кету мүмкін емес, әрине, өзіндік қиыншылықтары болады, сондай қиыншылық бастапқы кезде тіл жағынын кездесті, қазір соның бәрі көрген түстей ұмытылып кетті деп айтуға болады. Қытай тілін де бір адамдай меңгеріп қалдық.

Қытай Халық Республикасының экономикасының дамуы жөнінен дүние жүзінде 2-ші орынға шығып отыр. Осындай экономикасы дамыған елде экономика саласында білім алғанды жөн көрдім, осы елді өз қалауыммен таңдадым. Менің ойымды қолдап, бағыт берген ұстаздарыма да алғысым шексіз.

Өмірде түйіп-білгенім: оқу керек, іздену керек, білім алуда еш жалықпау керек.

Ұстаздарға айтарым: білімді де білікті студенттер тәрбиелеп, еңбектеріңіз жемісті бола берсін. Университет табыстан табысқа жете берсін. «Өркен» газетін сүйіп оқитын оқырмандары көбейе берсін!

Уақыттың ұлы тегеурінімен нарықтық экономикаға бет бұрып, бір елден көш ілгері, бір елден көш кейін келе жатқан жағдайымыз бар мемлекеттердің бірі екеніміз баршаға аян. Иә, сол жас мемлекетіміздің қазіргі таңдағы баршаны толғандыратын өзекті мәселелердің бірі – дін

оқытып жатқан ұйымдар, елімізге келіп еріктілер деген бүркеме атпен әрекеттерін іске асырып жатқан қалың қауымдар, басылымдар еліміздің берекесін, бірлігін, жеріміздің тұтастығын қауіпке салуы да әбден мүмкін. Біз Қазақстан деген жас тәуелсіз ел болдық. Өткенге өкінбей,



«Міні екеудің діні екеу...»

мәселесі. Қазақстан көп ұлтты мемлекет болғандықтан да шығар, қазіргі уақытта не көп, діни ағымдар көп болып кетті. Талай қазақ қандастарымыз өзге дінді яғни Иегова куәгерлері, баптистер секілді теріс пиғылды ұйымдардың мүшесі ғана емес кей жағдайда басшысына да айналып жүргенін көріп жүрміз. Ұйымдарға мүше болған қандастарымыздың отбасының бұзылуы, ағайын-туыстың діни негізде ажырауы да әдетке айналып отыр. Өу, баста қазақ халқы мұсылман дін иесі десек, артық айтпағанымыз болар. Себебі, мұсылман діні тәрбиесінің өзі анамыздың сүтімен қанымызға сіңген болатын. Алайда еліміздің соңғы жылдары үгіткерлік жағдайлар жүйелі түрде өршіп келеді. Соның ішінде шетелдерде қазақ тілінде хабар тарататын миссионерлер радиолары, арнайы стипендия беру арқылы студенттер

қазіргіге шүкіршілік айтып отыратын халқы бар елімізге Алла тағала берген несібелерімізден айырылып қалмауымыз керек. Біздің алдағы мақсатымыз да, арманымыз - еліміздің мәдениет, өркениет, өнеркәсіп білім, ғылым жағынан дамыған ел болып әр пендеміз қоғамға өз үлесін тигізетін дүниенің кірпіші болып қалануы. Ал осы мақсатқа жетуде бізге жол көрсететін, күш беретін иманымыз, дініміз екені сөзсіз. Үлгілі адам, үлгілі ұрпақ болудың кілті де осында. Кейбір жандардың өз дінін менсінбей жатсынып, өзге дін иесі атанып жатырған пенделерді көргенде жаның ашиды. Өзге нәсілге тұрмысқа шығып, не тұрмыс құрып жатырғанын айтпағанда, өздері шоқынып, ұрпағын да шоқындырып жүрген қазақтарымыз да жетерлік. Өз діні мен тілін қоя тұра, өзге діннің, өзге тілдің сойылын соғып жүргенге не дерсің.

Өз ислам дініміз бүкіл адамзаттың

сенімі мен нанымына, тегі мен нәсіліне қарамай бейбітшілік пен ынтымаққа, сабырлылық пен тазалылыққа шақырып келе жатқан Алла тағаланың бірегей діні. Тарих сахнасына көтерілгеннен бері, өмірдің өзі көрсеткендей, ислам дініміз ғылым мен білім, тәрбие мен өркениеттің сарқылмас кәусар бұлағы екендігін әлем де мойындауда. Ең бастысы, Аллаға деген сенімің жүрегіңде ұялауы тиіс.

Ұлтты ұлт қылатын, халықты халық қылатын дін мен тіл екенін жүрегімізбен ұғып, осыларға деген ниетіміз түзу болып, өткен ғасырдың зар заман ақынының ««Тілі екеудің діні екеу», аңдамай бұзып алма дініңді адам» деген толғаулы ойын естен шығармауымыз керек.

Г.Е.БИЯШЕВА,

Студенттер ғылыми қоғамының
БАҚ жөніндегі орынбасары

ЖАС ТАЛАНТ

Облысымызға жаңадан танылып келе жатқан жас талант - Урақаев Бақытжан Хабирулы, М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың музыкалық білім мамандығының 4 курс студенті.

Ол Жәнібек ауылында өнерлі отбасында дүниеге келген. Бақытжан университет қабырғасына келгеннен-ақ әншілік-сазгерлік өнерімен таныла бастады.

БҚМУ-дың 75 жылдық мерейтойына орай университет әнұранын таңдау барысында ҚР Халық әртісі Тұяқ Шәмеловтің, ұстазы Қуаныш Қисметовтің өңдерімен қатар 2 курс студенті Бақытжанның өзі орындауындағы әні де жарысқа түскен болатын. Қалалық «Менің арманымадағы қала» ән байқауында Мусина Жансаяның сөзіне жазылған «Оралым менің» әнімен II орын иеленсе, өткен жылдың желтоқсан айында ғана Астанада өткен республикалық «Атамекен» конкурсында «ең үздік ән» номинациясы бойынша «Қазақ елі» әнімен II орынды жеңіп алды. Шын мәніндегі кәсіби маман болып қалыптасу үшін тума талантпен қатар білім де керек екені белгілі. Ол туралы: «Өмірде теория мен практика болатын болса, менде практика басымырақ. Біздің БҚМУ-да оқимын деген студентке теориялық жағынан білім қоры мол, оқытушыларымыздың да біліктілігі

жоғары. Университет ұстаздарынан көбірек қолдау көремін. Үнемі көмектесіп отыратын ұстаздарым ретінде кафедра меңгерушісі Меңдіғаным Мергенбайқызына, Қуаныш Лабібұлына, Думан Мұқанұлына айтар алғысым шексіз», - дейді әңгімесінде Бақытжан.

Бақытжанды облысымыздағы ең жас сазгерлердің қатарына қосуымызға әбден болады. Оған себеп, көктемде шығуы жоспарланып отырған ән жинаққа жас сазгер-орындаушы 15-ке жуық әнін топтастырмақ. Сонымен қатар, «Сүйемін» әніне де клип түсіруге дайындық үстінде. Бұл әнді «Хочу тепла» фильмінің режиссеры Аманат Рызағалиевпен бірге орындаймыз дейді әнші. Оның әндері Еркін Өтегенов, Қадырболат Едиров, Нұргүл Оразғалиева сынды белгілі жерлес әншілердің репертуарларында да орындалып жүр.

«Бұл ән бұрынғы әннен өзгереді, Бұған ұйқасты өлең сөз керек» деп Шәкәрім ата-



мыз айтпақшы, Бақытжан да әндеріне мағыналы сөз іздейтінін, ойлы өлең жазатын ақындармен жұмыс жасағысы келетінін алға тартты.

ОХШО орталығының студиясында ән өңдеумен, дыбыс жазумен айналысып жүр.

Өнерде үлгі тұтар Ерболат Құдайбергенов ағасы сияқты қазақы әуенді шетелдік стильмен байланыстыра отырып ән жазуды мақсат еткен Бақытжанға шығармашылық табыстар тілей отыра, қазақ эстрадасының жарқын жұлдызы, қазақ елінің әншісі бол демекпіз.

ЖАНТУРИЕВА Гүлнұр.



Концепция

Мониторинговые исследования образовательных результатов и социальных эффектов будут носить систематический характер и их результаты должны быть представлены в виде информационной базы управления и прогнозирования путей развития вуза.

Формы текущего, промежуточного и итогового контроля знаний требуют постоянного совершенствования, и результаты контроля должны быть отражены в журнале тьютора, электронном журнале успеваемости, рейтинговых и рейтингово-экзаменационных ведомостях. Политика и критерии выставления оценок, качество тестовых заданий, уровень безопасности программных тестирующих комплексов, итоговая государственная аттестация призваны решать задачи объективной оценки знаний обучающихся.

В целях ликвидации субъективности, непрерывного совершенствования требуют критерии рейтинговой оценки деятельности и экспертного контроля профессионального уровня ППС.

Конечной целью анкетирования работодателей должно стать построение системы оценки качества образования, согласованной с потребителем результатов образовательного процесса.

3.7 Новые подходы к финансированию

Одним из ключевых условий обеспечения эффективности образовательной деятельности ЗКГУ является комплексная модернизация экономических механизмов сферы образования.

Источником существующих проблем в области финансирования является традиционный порядок распределения бюджетных средств: непрозрачные, непредсказуемые и громоздкие бюрократические процедуры, не обеспечивающие решение долгосрочных задач и приводящие к негибкому и неэффективному использованию недостаточных по объему ресурсов.

Одними из путей привлечения дополнительных средств является активизация и корректировка направлений работы Попечительского совета и Ассоциации выпускников ЗКГУ в целях создания Фонда, используемого для реализации целевых образовательных и научно-исследовательских программ, капитального строительства, обновления материально-технической базы.

Выполнение научно-исследовательскими центрами ЗКГУ заказов государственных учреждений и организаций, производственных предприятий и коммерческих структур на проведение хозрасчетных работ.

Необходимо инициирование программы предоставления областными акимом и маслихатом грантов на получение образования за счет средств областного бюджета по педагогическим специальностям и специальностям искусства и культуры.

Требуется разработать и внести предложение в Министерство образования и науки и Правительство РК:

- * о льготном кредитовании оплаты за обучения,
- * о подготовке обучающихся за счет средств государственного бюджета по педагогическим специальностям (на примере ряда европейских стран),
- * о государственных дотациях организациям образования в связи с неблагоприятной демографической ситуацией в ближайшие 5-7 лет,
- * об изменении принципов оплаты труда в высшей школе в зависимости от числа кредитов, а не количества часов.

4. Утверждение концепции развития ЗКГУ, внесение изменений и дополнений, механизмы реализации концепции

Утверждение Концепции развития Западно-Казахстанского государственного университета им. М. Утемисова до 2020 года производится решением Ученого совета университета.

Внесение изменений и дополнений в Концепцию развития Западно-Казахстанского государственного университета им. М. Утемисова до 2020 года производится решением Ученого совета университета по представлению ректора.

Механизм реализации Концепции развития Западно-Казахстанского государственного университета им. М. Утемисова до 2020 года предусматривает подготовку детализированных и конкретизированных планов трехлетнего развития кафедр, институтов, структурных подразделений и университета в целом в соответствии с указанными этапами, приоритетами и ориентирами:

Этапы реализации концепции развития ЗКГУ до 2020 г.

Этапы реализации концепции развития ЗКГУ до 2020 г.			
2009-2011	2012-2014	2015-2017	2017- 2020

Трехлетние планы развития должны включать следующие разделы:

№	Вид деятельности	Сроки выполнения	Ответственный исполнитель	Форма завершения
1	2	3	4	5

На основании трехлетних планов развития производится подготовка планов работы на текущий учебный год.

5. Ожидаемые результаты

Создание конкурентноспособной системы высшего и послевузовского образования в ЗКГУ, ориентированной на решение проблем опережающего развития важнейших направлений образования и науки.

Трансформация содержания образования от знание-центристского к компетентностному, ориентированному на результат.

Повышение качества образования в ЗКГУ. Подготовка специалистов, востребованных на рынке труда.

Создание инфраструктуры по обеспечению научной и инновационной образовательной деятельности, постоянное обновление учебно-лабораторной, научно-экспериментальной, технологической и учебно-методической базы вуза.

Обеспечение вариативности и альтернативности образовательных систем, гибкости и динамичности образовательного процесса в вузах, его адаптивности к социальным условиям и запросам населения и работодателей.

Внедрение образовательных программ по «двухдипломному» образованию.

Внедрение инновационных, информационных и педагогических технологий.

Развитие интегрированных образовательных и научно-производственных структур.

Специализированная и институциональная международная аккредитация ЗКГУ.

Завершение перехода на трехступенчатую модель подготовки кадров: бакалавриат – магистратура – докторантура. Осуществление повышения квалификации и переподготовки преподавателей вуза.

Устойчивое финансовое положение университета.

Құрметті қызметкерлер, студенттер және оқырман қауым! Сіздердің назарларыңызға «М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 2020 жылға дейінгі даму Тұжырымдамасын» ұсынып отырмыз. Университетті дамыту мен қайта құрылымдауға байланысты бұл құжатқа өзгерістер енгізілгендігі келешекте Тұжырымдаманың жүзеге асуын айқындай түседі. 26.09.2008ж. Ғылыми Кеңес шешімімен бекітілген №1 хаттама 23.10.2009ж.Ғылыми Кеңес шешімімен өзгерістер мен толықтырулар енгізілген №2 хаттама

ТҰЖЫРЫМДАМА

КІРІСПЕ

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті - еліміздегі байырғы жоғарғы оқу орындарының бірі.

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің негізгі даму кезеңдері: 1932 жылы Орал қаласында екінші болып ҚазПИ-ден кейінгі педагогикалық институт болып ашылды. 1937 жылы ОПИ-ге А.С.Пушкиннің есімі берілді. 1996 жылы 7 мамырдағы ҚР Үкіметінің №573 қаулысы негізінде А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институты Батыс Қазақстан гуманитарлық университеті болып қайта құрылды. 2000 жылғы 14 ақпандағы ҚР Үкіметінің №236 қаулысымен А.С.Пушкин атындағы Батыс Қазақстан гуманитарлық университеті мен Батыс Қазақстан аграрлық университеті және Дәулеткерей атындағы өнер институттарының ірілендірілуіне байланысты Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті болып қайта құрылды. 2002 жылғы 5 қарашадағы ҚР Үкіметінің № 1172 қаулысымен Батыс Қазақстан агро-техникалық университетінің бөлінуіне байланысты қайта құрылып, 2003 жылы БҚМУ-ға Махамбет Өтемисов есімі берілді.

Университеттің заңды мекен-жайы: 090000 Орал қаласы, Достық даңғылы, Тел: (7112) 51-26-32, 51-42-66, e-mail: zapkazgu@rambler.ru/.

Университеттің құрылымына Экономика және басқару институты, Мәдениет және өнер институты, педагогикалық, филологиялық, жаратылыстану-математикалық, тарих және құқық факультеттері, колледж, сараптама орталығы, ақпараттық технологиялар орталығы, ғылыми кітапхана, баспа орталығы, экология және биохимия сынақ лабораториясы, оқу лингвистикалық лаборатория және т.б. ғылыми, оқу және өндірістік бағыттағы құрылымдар кіреді.

Институттардың құрамында кадрлар даярлайтын арнаулы 23 кафедра, 48 бакалавриат, 21 магистратура, 4 аспирантура бар.

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті

№ 0026241 серия АБ мемлекеттік лицензиясына сәйкес білім беру қызметін жүзеге асырады.

Бүгінгі күні БҚМУ-да студенттердің жалпы саны 7 мыңнан асады, студенттердің 25 % мемлекеттік білім беру гранты бойынша оқиды.

Оқытушы-профессорлар құрамының саны 578 адамды құрайды, бұл -оқытушылардың жалпы санының 84 % штаттық бөлігі.

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің оқу-әдістемелік жұмысы білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттары негізінде жүзеге асырылады. ҚР білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарымен қамтамасыз етілуі мамандықтар бойынша 100 % құрайды.

Тәжірибе бағдарламалары мамандықтардың бағытын, мекеме, ұйымдардың, кәсіпорындардың және тәжірибе орындарының сипатын ескере отырып жасақталған. Білім беру бағыты бойынша тәжірибе базалары мен мемлекеттік басқару жүйесі, өнер және мәдениет ұйымдары, қаржы салалары, шағын және орта бизнес мекемелерімен шарттар жасасқан.

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің тәрбие жұмысы мемлекеттік жастар саясатының негізгі бағыттарын ескере отырып жүзеге асырылады және ҚР Білім және ғылым министрлігінің нұсқаларына сәйкес ұйымдастырылады.

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде төмендегідей ғылыми-зерттеу орталықтары жұмыс жасайды:

1. Ы.Алтынсарин атындағы аймақтық ресурс орталығы.
2. Тілдерді дамыту орталығы.
3. Экономиканың аймақтық проблемалары орталығы.
4. Мәдени мұра орталығы.
5. Экология және табиғатты пайдалану мәселелері орталығы.

БҚМУ-дың компьютерлік және оргтехника базасы қалыптасты. Компьютерлік парк 760 жаңа буын компьютерімен жасақталған. Оқу ғимараттарында 26 компьютерлік сынып іске қосылған. Оқу үрдісінде интерактивті тақталар, графопроекторлар және видеопроекторлар қолданылады. Интернетке шығатын корпоративті желіге 500 компьютер қосылған. БҚМУ-дың ресми Web-сайт: www.wksu.kz, жоғарғы оқу орнының интернет сайты жасалды. Intranet-сайт (<http://inside.wksu.kz>), ол ішкі және сыртқы абоненттермен байланысты қамтамасыз ететін жедел іс жүргізуге және корпоративті электронды поштаны жүргізуге әсер етеді (mail.wksu.kz).

Кітап қоры 1 млн. аса сақтау бірліктерін құрайды. Бір студентке 140 бірліктен жоғары келеді. Университеттің ғылыми кітапханасында 10 оқу залы жұмыс істейді.

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің балансында 8 оқу ғимараты, 1 студенттік жатақхана, 2 типтік спорт зал, 3 қосымша спорт зал, 2 ашық спорт алаңы және агробиостанция бар.

М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті қызметінің басты бағыттарының бірі - жақын және алыс шетел университеттерімен екі жақты серіктестік қатынасты тереңдету болып табылады. Университет «Magna Charta Universitatum» Ұлы Хартия университетімен келісімшарт жасады. Бүгінгі күні БҚМУ алыс және жақын шет елдермен ғылым және жоғары білім саласында байланыс жасауға бағытталған 30-дан аса келісімшарттарға, хаттамаларға қол қойды.

ҚР Білім және ғылым министрлігінің 2003 жылғы 10 желтоқсандағы

№ 822 «Жоғарғы кәсіптік білім беруді ұйымдастыруда сапа жүйесін жасау және енгізу туралы» және 2004-2005 жылдарға арналған «ИСО серия 9000 халықаралық стандарттарына Қазақстан кәсіпорындарын жедел көшіру жөніндегі жұмыстардың жоспарын жүзеге асыру» аясындағы бұйрығына сәйкес, М.Өтемисов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті университетішілік қызметке СМЖ жүйесін енгізіп, іске қосуды жүзеге асырды. Университетте СМЖ құжаттар жүйесінің 4 деңгейі жасақталып, жұмыс істеуде, сондай-ақ әдістемелік нұсқаулықтарда көрсетілген міндетті құжаттама жүргізу қадағаланып отыр. 2007 жылдың желтоқсанында БҚФ БАҚ (Батыс Қазақстан филиалы Біріккен акционерлік қоғамы) «Сараптау және стандарттау ұлттық орталығының», ИСО 9001-2000 «Сапа менеджмент жүйесі. Талаптар» стандарттарына сәйкес, университет сыртқы бақылау және сертификаттау аудиторларының тексеруінен сәтті өтті.



Тұжырымдама

БҚМУ-да білім берудің сапасын жетілдіруге бағытталған ішкі нормативті құжаттардың қатары жасақталды.

Университеттегі білім берудің сапасын басқару саласында қызмет нәтижелері мониторингтік зерттеулермен бақыланады. Жыл сайын жоғары оқу орнында білім беру қызметін жүргізу мен ұйымдастыру мәселелері бойынша студенттер мен профессорлық-оқытушы құрамға сауалнама жүргізіледі.

Сапа бағасы білім беру бағдарламаларын игеру, ағымдағы үлгерімді бақылау, өткізу мен ұйымдастыру жолымен және білім алушыларды аралық және қорытынды аттестаттау арқылы жүзеге асырылады.

Университетте жұмыс берушілермен кері байланыс жүйесі жұмыс жасайды. Ол жас мамандардың даярлық деңгейін анықтау үшін сауалнама жүргізу арқылы және басшылармен әңгімелесу арқылы жүзеге асырылады.

Университет бітірушілерді еңбекке орналастыруға көмектесу үшін университет жыл сайын бірқатар шараларды жүзеге асырып келеді: кәсіпорын басшыларымен кездесулер, мекемелердің тапсырысы бойынша алдын ала байқаулық іріктеу, бос орындар жәрмеңкесі, бітірушілерді жеке бөлу, бос орындардың қалалық жәрмеңкесіне қатынастыру шаралары өткізіледі.

Білім беру саласындағы нормативті заңды актілер негізінде және ҚР Президенті Н.А.Назарбаевтың Жолдауы негізінде университетте білім сапасын арттыру үшін деңгейлі түрде орындалатын «2005-2010 жылдарға арналған М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің стратегиялық даму бағдарламасы» қабылданды. Істелген жұмыстардың нәтижесі - жоғары оқу орнының 2008 жылғы мемлекеттік аттестациядан өтуі болып табылады.

Бүгінгі таңда 2007 жылғы ҚР Білім және ғылым министрлігінің «Білім туралы заңына» сәйкес, бірқатар нормативті құжаттармен қатар, «М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 2020 жылға дейінгі даму Тұжырымдамасы» жобасы жасақталды. Онда еліміздегі білім беру жүйесін жетілдірудің артықшылығы, мақсаттары мен міндеттері және механизмдері айқындалады.

БҚМУ аймақтағы білім беруді, ғылымды, мәдениетті дамыту мен таратудың басты орталығы ретінде ашық әлеуметтік-мәдени және ақпараттық жүйе ретінде өзіндік орнын ала отырып, осыған байланысты бүгінгі таңда өзінің қызметтік құрылымы мен мазмұнын үздіксіз жетілдіруді қажет етеді. Оның негізгі мақсаты мен бағыттары Қазақстан экономикасының нарықтық және әлеуметтік бағыттағы заңды мемлекет ретінде құрылу үрдісімен, қоғамда демократиялық қайта құру, әлемдік білім беру кеңістігіне ұлттық білім жүйесімен ену үрдістерімен анықталады.

Білім беру жүйесінің әлемдік тенденцияларын ескере отырып, аймақтық университеттер аясында жоғары білім берудің қазіргі заманға сай үлгілері мемлекеттік саясатын қалыптастыру мен дамытуды жүзеге асыру үшін 2009-2020 жылдарға арналған дамытудың деңгейлік тұжырымдамасын жасау қажеттілігі туды. Тұжырымдаманың міндеттері жоғары оқу орны қызметінің хал-ахуалын бағалау, дамудың тиімді бағыттары мен оның басты мәселелерін анықтау болып табылады. Тұжырымдама қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді барлық құрылымдық бөлімдерінің келесі даму жоспарларының және оларды жүзеге асыру шараларының ұйымдастыру-әдіснамалық негізі болып табылады.

1. М.Өтемісов атындағы БҚМУ кадрлар даярлау жүйесінің жүйелік шақырулары мен SWOT – талдаулар жағдайы

Қазақстан Республикасының дамыған алдыңғы қатарлы 50 елдің қатарына кіру стратегиясы біздің қоғамымыздың білім, экономикасы мен ғылыми технологиялық қордалануына бағытталған болуы керек. Бұл білім беру қызметінің сапасына талап қоюды, кең құзыретті және фундаментальды білім талаптары мен біліктілік талаптарын арттыруды, сондай-ақ білім беруді интернацияластыру үрдістеріне жағдай жасау.

Қазақстан жағдайында жоғары білім беруде бәсекеге қабілеттілікті ұстанатын біраз жүйелі мәселелер бар:

1. Жоғары білім мен еңбек нарығындағы қажеттілік арасында байланыс үзілген.
2. Жоғары білімді бәсекеге қабілетті кадрлар даярлау қызметінің көрсеткіш сапасы төменгі дәрежеде қалу-да.
3. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар дамуы әлемдік стандарттардан артта қалуда.
4. Білімдегі инновациялық жүйе нашар дамыған.
5. Білім беру жүйесін басқару мен оны қаржыландыру одан әрі жетілдіруді қажет етеді.

Әрбір жоғары оқу орны өз деңгейінде тез арада түзетуді талап ететін бірқатар мәселелерге тіреліп отыр. Шақыру мен жауап беру парадигмасы негізіндегі мәселелерді дұрыс шешу жағдайды объективті талдау және стратегиялық жоспарлау жүйесі болған жағдайда ғана мүмкін болады.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетіндегі кадрлар даярлау жүйесінің талдауы жоғары оқу орны қызметінің мынадай ұтымды тұстарын анықтады:

- Қазақстанда біздің жоғары оқу орнының рейтингісі тұрақты;
- халықаралық байланысы кең және шетелдерге жоғары оқу орны танылып үлгерді;
- жоғары оқу орнының қызметіндегі көп кәсіптік сипат аймақтағы білім беру, экономика және басқару, мәдениет және өнер саласының талаптарын түгелдей және ішінара қанағаттандыра алады;
- Халықаралық стандарт ИСО - 9001:2000 «Менеджмент сапа жүйесі» «Талаптар» - 2008 жылдың 25 қаңтардағы №kz2710176.07.03.01170 сәйкестілік сертификатын жоғары оқу орнының қызметіне енгізу. ИСО-14001:2004 «Қоршаған ортаны басқару жүйесі. «Талаптар мен қолданылу жөніндегі басшылық 2006 жылғы 29 маусымдағы №kz2710183.07.04.00453» экологиялық менеджмент жүйесі сәйкестілік сертификатын жоғары оқу орнының қызметіне енгізу;
- білім беру сапасын бақылау жүйесі, ішкі нормативтік іс жүргізу құжаттары, мониторингтік зерттеулер, білім беру үрдісін ағымдағы, аралық және қорытынды рейтингтермен бақылау;
- рейтингтік баға және ПОҚ кәсіптік деңгейін сараптамалық бақылау, жұмысқа қабылданушыларды сауалнамалардан өткізу;
- кәсіптік талаптарға сай материалдық-техникалық базаның барлығы;
- мемлекеттік және бюджеттен тыс қаржыландырудың үйлесімділігі;
- компьютерлік техникаларды алуға шығындардың өсімі, ақпарат-коммуникациялық технологиялардың да-

Концепция

Информационные научно-педагогические ресурсы ЗКГУ должны занимать заметное место в информационном пространстве Казахстана, что в свою очередь позволяет университету стать частью единого мирового информационно-образовательного пространства.

Разработка цифровых образовательных ресурсов приводит к созданию и развитию отечественной мультимедиа индустрии, которая, в свою очередь, обеспечит интенсивное развитие рынка электронных образовательных услуг, сферы малого и среднего бизнеса. ЗКГУ должен стремиться к тому, чтобы стать одним из ведущих разработчиков данных ресурсов и быть сегментом в этом рынке.

В сфере электронного документооборота широкое распространение получают сетевые технологии: система управления классом или группой (CRMS); система управления обучением (LMS); система управления контентом (CMS), система проектирования интерактивной образовательной среды (LENS); система проектирования ресурсами (ERP), менеджмент взаимодействия (CRM), система менеджмента планирования (PMS), система тестирования (TMS) и другие. Будут задействованы средства для организации учебного процесса: специализированное программное обеспечение для методистов, тьюторов, педагогов, администраторов организаций образования всех уровней; электронные инструменты анализа качества и эффективности образовательных процессов.

В условиях ускоренного развития информатизации образования в университете может быть введена штатная единица заместителя первого руководителя по информатизации и внесены предложения по совершенствованию структуры вуза.

3.6 Совершенствование системы оценки качества

Основная цель политики модернизации Западно-Казахстанского государственного университета им. М. Утемисова в долгосрочной перспективе состоит в обеспечении конкурентоспособности ЗКГУ в регионе, республике и на евразийском пространстве. Для достижения указанной цели необходимо внедрить новые методологические, организационные и экономические механизмы, способствующие повышению качества образования на основе обновления его структуры, содержания и технологий обучения.

В рамках создания системы оценки качества будут внедрены новые и усовершенствованы существующие процедуры внутренней и внешней оценки качества образования.

Для внешней оценки предусмотрены процедуры лицензирования, аттестации, аккредитации, ранжирования. Оценка качества образовательных услуг и определения уровня знаний обучающихся также проводится в форме промежуточного государственного контроля (ПГК).

ЗКГУ выступает за сохранение и совершенствование процедуры ПГК, которая позволяет сформулировать стандарты качества, предотвратить коррупцию, некачественное вузовское образование и стремиться к тому, чтобы студенты всех специальностей преодолели предусмотренный пороговый уровень.

В целях развития ЗКГУ, повышения конкурентоспособности и финансовой устойчивости подача заявок на лицензирование и открытие новых специальностей должна быть отражена в трехлетних планах работы кафедр и институтов и подкреплена анализом спроса на рынке труда, кадрового, научно-методического и материально-

технического обеспечения учебного процесса, на предмет соблюдения требований государственных стандартов образования. Приоритетными должны стать открытие новых специальностей в сфере естественных наук (биотехнология, химия, математика, физика, информатика).

Основной формой государственного контроля за качеством высшего образования в Казахстане является государственная аттестация. Существующая нормативно-правовая база проведения аттестации организаций образования, позволяет университету внести изменения и дополнения в направления и содержание учебно-методической, научно-исследовательской и воспитательной работы, ежегодные и трехлетние планы развития всех подразделений вуза и структуру отчетов. Руководители вуза обязаны систематически контролировать соблюдение требований государственной аттестации при осуществлении всех видов производственных процессов в ЗКГУ.

ЗКГУ будет принимать активное участие в реализации национальной модели аккредитации вузов и осуществлении перехода к международным стандартам институциональной и специализированной аккредитации. В 2009-10 гг. вуз должен пройти международную аккредитацию не менее 4 образовательных программ и институциональную аккредитацию на основе стандартов институциональной аккредитации РК. В 2011-15 гг. университет должен будет пройти не менее 8 образовательных программ международной аккредитации и международную институциональную аккредитацию.

Университет будет принимать участие в ежегодных процедурах ранжирования вузов как в Казахстане, так и за рубежом.

Процедуры внутренней оценки качества образования будут осуществляться на основе требований правил лицензирования, государственной аттестации, стандартов институциональной аккредитации РК, а также критериев оценки деятельности вузов зарубежными аккредитационными и рейтинговыми агентствами.

Становление внутренней оценки качества образования также осуществляется путем внедрения международных стандартов ИСО - 9001:2000 «Система менеджмента качества. Требования», ИСО-14001:2004 «Система управления окружающей средой. Требования и руководство по применению»; разработки внутривузовской нормативной документации; мониторинговых исследований; текущего, промежуточного и итогового контроля знаний; рейтинговой оценки деятельности и экспертного контроля профессионального уровня ППС; анкетирования работников.

Международные стандарты ИСО - 9001:2000 «Система менеджмента качества. Требования», ИСО-14001:2004 «Система управления окружающей средой. Требования и руководство по применению» требуют систематического проведения внутренних инспекционных и внешних ресертификационных аудитов и ЗКГУ будет неукоснительно следовать этим требованиям.

Разработка внутривузовской нормативной документации призвана реализовать академическую свободу вуза на основе обеспечения соответствия всех видов производственных процессов законодательству Республики Казахстан и требованиям нормативно-правовой базы МОН РК. Формализация требований по всем направлениям и вопросам учебно-методической, научно-исследовательской и воспитательной работы позволяет обеспечить стандартизацию и унификацию большинства процедур в университете.



Концепция

управления. К 2011 году разработать программу по переводу студенческих групп на полное самоуправление.

В целях формирования развитой личности, обладающей чувством ответственности за судьбу страны, необходимо усилить воспитательную работу по формированию гуманистической системы ценностей у студенческой молодежи.

Повышение уровня гражданского участия и лидерских навыков студентов следует реализовывать путем:

- участия студентов в решении социальных проблем города и области, организации социальных служб, проведение форумов, круглых столов, конференций;
- привлечения к научной работе, в т.ч. проведение научно-практических конференций, научных олимпиад;
- формирования здорового образа жизни, участия в спортивных секциях и соревнованиях.

Должна осуществляться непрерывная работа по профилактике правонарушений и преступности в молодежной среде.

Университет должен стремиться к обеспечению социальных прав студентов и преподавательского состава, доступности образования, здравоохранения, защите малоимущих.

Необходима поддержка молодых талантов для участия в конкурсах, фестивалях, выставках.

Требуется развития совместная работа с Республиканским штабом «Жасыл-Ел» и студенческими строительными отрядами.

Проведение мероприятий по патриотическому воспитанию среди студентов и преподавательского состава по общественно-политической грамотности, предотвращению распространения деструктивных политических идей, обеспечению поддержки государственной политики, популяризации государственных символов Казахстана требует внимания со стороны всех структурных подразделений университета.

В центре воспитательной работы руководства и всех сотрудников университета должны быть вопросы государственной языковой и национальной политики, пропаганда межэтнического согласия и уважения к культуре и традициям различных этносов, недопущение межэтнических конфликтов в студенческой среде.

3.5 Информатизация

В мире постоянно увеличиваются затраты на информационно-коммуникационную инфраструктуру систем образования, аппаратно-программное обеспечение, разработку цифровых образовательных ресурсов и технико-педагогическую поддержку. В соответствии с Индексом готовности к сетевому миру (ИГС), разработанным Всемирным экономическим форумом, в 2007 году Казахстан занимает 73 место из 122 стран (в 2005 году 60 место). Следовательно, в бюджете ЗКГУ должно быть предусмотрено ежегодное увеличение финансирования этой сферы.

Немаловажное значение должна иметь кадровая политика, призванная обеспечить университет высококлассными специалистами в области информационных технологий. Для этого необходимо разработать программу кредитования, направленную на обучение сотрудников нашего вуза в образовательных учреждениях, занимающих ведущие позиции в этой сфере. Программа кредитования должна способствовать закреплению сотрудника на рабочем месте и обучение им своих коллег.

Специалисты по информационным технологиям должны быть ориентированы не только на поддержку и об-

служивание приобретенных программных продуктов, но и создание эксклюзивного программного обеспечения мирового уровня.

К приоритетным направлениям развития университета следует отнести подготовку студентов по специальностям информационного обеспечения. С этой целью разработать программу кадрового, научно-методического, материального развития выпускающих кафедр с целью создания в составе университета научно-производственного центра и/или института информационных технологий.

Курсы обучения по информационным технологиям один раз в три года должны проходить все представители руководства, преподаватели и сотрудники вуза.

В программы подготовки профессиональных педагогов (магистратура-докторантура PhD) необходимо ввести специализированные курсы по методологии и технологии информатизации образования.

Все выпускники университета должны быть сертифицированы на уровень ИКТ компетентности, одинаково владеть как программами открытых систем мирового сообщества, так и системами признанных мировых лидеров-брендов. Одним из вариантов может быть «двухдипломное» образование с получением второго диплома бакалавра информатики.

Обновление парка компьютерной техники в подразделениях университета должно осуществляться постоянно. Оснащение учебного процесса компьютерами к 2020 году должно обеспечивать соотношение 1:1 к контингенту обучающихся, что будет соответствовать мировым показателям обеспеченности организаций образования компьютерной техникой. Все образовательные программы (специальности) должны быть оснащены научными виртуальными лабораториями (НВЛ) и интерактивными лекционными залами (ИЛЗ).

К 2020 году не менее 90% учебных дисциплин должны иметь поддержку цифровыми ресурсами, электронными учебниками, электронными библиотеками, обучающими программами, виртуальными лабораториями, видео-лекциями и т.п. Необходимо стремиться к тому, чтобы учебные дисциплины были оцифрованы в форме интерактивных мультимедийных электронных учебников на 3-х языках в соответствии с государственными стандартами образования.

Кроме того, все студенты должны иметь свободный доступ к казахстанским и мировым научно-образовательным ресурсам. Подключение к Интернет будет осуществляться на базе различных каналов связи: спутниковой, наземной, мобильной, широкополосной, беспроводной и др.

Одна из целей информатизации образования заключается в создании условий для оптимизации учебного процесса путем сокращения контактных часов и аудиторных занятий, что предусматривает увеличение количества времени, затрачиваемое преподавателем на научно-методическое обеспечение учебного процесса и самостоятельной работы студентов. Следовательно, информатизация выступает не самоцелью, а является важнейшим условием повышения качества образования.

Информатизация образования означает и прорыв в развитии дистанционного обучения, становление которого в настоящее время затруднено из-за отсутствия необходимых цифровых ресурсов. Внедрение дистанционных технологий обучения призвано дать и положительный экономический эффект, т.к. спрос на получение второго высшего образования без отрыва от производства оценивается от 20 до 30 % взрослого населения.

Тұжырымдама

муы - университеттегі білім беру жүйесін ақпараттандыруға алып келеді;

- ғылыми дәрежесі мен ғылыми атағы бар оқытушылардың ғылыми - әдістемелік дайындығының жоғары дәрежелілігі;
- инновациялық қызметтегі тәжірибе – оқытудың кредиттік технологиясын
- енгізу мен жетілдіруге жол ашады;
- кейбір мамандықтар бойынша бакалавр-магистр даярлауда екі деңгейлі жүйені қалыптастыру;
- жоғары оқу орнын басқару жүйесін үздіксіз жетілдіру. Жоғары оқу орны қызметінің осал тұстары:
- оқытудың кейбір бағдарламалары бойынша жоғары квалификациялық кадрлардың жетіспеушілігі;
- кейбір мамандықтар бойынша жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіптік білім беретін магистратура және PhD докторантура мамандықтарын жүзеге асыру үшін жағдайлардың жоқтығы;
- кадрлардың біліктілігін көтеру және қайта даярлауды ұйымдастыру деңгейінің төмендігі;
- ПОҚ-ң орташа еңбекақысы және олардың өмір сүру деңгейлерінің төмендігі;
- кейбір пәндер бойынша, әсіресе, мемлекеттік тілде оқытудың әдістемелік құралдарының аздығы;
- кейбір білім беру бағдарламаларына педагогикалық мамандықтар, өнер және мәдениет мамандықтары бойынша білім беру бағдарламаларына сұраныстың төмендігі;
- мектеп бітірушілердің санының азаюы, соған сәйкес 1990 жылдардағы демографиялық туудың төмендеуіне байланысты талапкерлер санының да төмендеуі;
- талапкерлердің қаланың, республиканың және басқа мемлекеттердің жоғары оқу орындарына кету жағдайының көбеюі;
- оқу үрдісінде инновациялық және ақпараттық технологиялардың жеткіліксіз пайдаланылуы;
- «қос дипломды» білім бағдарламасының болмауы, жоғары оқу орындарының ішінде, сондай-ақ, шетел жоғары оқу орындарымен біріккен білім беру және ғылыми-зерттеу бағдарламаларының жоқтығы;
- грант алатын конкурстарға қатынасушы оқытушылар санының аздығы және қаржыландырылған ғылыми-зерттеу жұмыстарына қатынасушы оқытушылардың санының азаюы;
- ғылыми–зерттеу орталықтары жұмыстарының нәтижелік деңгейінің төмендігі;
- университеттің құрылымында өндірістік базаның жоқтығы;
- жатақханадағы студенттердің жатын орынмен жеткіліксіз қамтылуы;
- Сонымен қатар, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің мынадай мүмкіндіктері бар:
- PhD докторлық диссертация қорғау жөніндегі кеңестер ашуға;
- жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіптік білім беру бағдарламаларын жүзеге асыру жағдайларын кеңейтуге (магистрант, PhD);
- ақпараттық, коммуникациялық технологиялар енгізуді кеңейту есебінен білім сапасын көтеруге;
- «қос дипломды» білім алу бағдарламаларын жасауға;
- шетел жоғары оқу орындарымен интеграция жасау

арқылы жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім бағдарламасын бірігіп даярлауға;

- қашықтан оқыту технологияларын енгізуге;
- өндіріс үрдісіне электронды құжатайналым жүйесінің бірізді қызметін қамтамасыз ететін бағдарламалар өнімдерін енгізуге;
- жүзеге асқан оқыту түрлері мен білім беру бағдарламаларының санын көбейтуге;
- ЖОЖ, ЭПК, ПОӘК, т.б. оқу-әдістемелік құжаттарды жетілдіруге;
- кәсіби бағдар жұмыстарының жаңа формаларын пайдалануға;
- ПОҚ-тың ғылыми-педагогикалық деңгейін арттыруға және оқытудың кейбір бағдарламалары бойынша халықаралық аккредиттеу және институционалды аккредиттеу өткізуге;
- ғылыми-зерттеу орталықтарының жұмысын жетілдіруге;
- жеке қаржылар және бюджеттік қаржылар есебінен жатақхана құрылысын салуға;
- демеушілік құралдар, инвестиция, гранттар, т.б. тарту жолымен бюджеттен тыс қаржыландыру бөлігін ұлғайтуға;
- министрлік басшылығы, қала, облыс, өкімет деңгейінде басқару жүйесін жетілдіру жөнінде және білімді қаржыландыру жөнінде ұсыныстар түсіруге;
- БҚМУ қызметі үшін қауіпті болып есептелетін:
- ғылыми дәрежесі мен атағы бар ПОҚ көрсеткішінің төмендігіне байланысты оқытудың кейбір бағдарламаларының жабылып қалу қаупі бар;
- зейнет жасындағы және зейнеткерлік алдындағы ғылыми атағы бар оқытушылар санының көбеюі;
- жоғары оқу орны үшін педагог кадрлар, магистранттар, PhD даярлау жүйесінің жоқтығы;
- ПОҚ-тың облыс бойынша орташа еңбекақысының деңгейінің төмендігінен мамандардың шаруашылықтың басқа саласына ауысып кетуінің көбеюі;
- студенттерді даярлау деңгейі мен білім беру қызметі сапасының төмендеуі;
- демографиялық үрдістерге және оқу ақысының өсуіне байланысты және студенттер контингентінің басқа шет мемлекет, республика, аймақ жоғары оқу орындарына кетуіне байланысты бәсекелестік қабілетінің төмендеуі;
- талапкерлер тарапынан педагогикалық мамандықтардың және мәдениет пен өнер мамандықтарының кейбіріне сұраныстың жоқтығы немесе қабылдаудың азаюы;
- қазақ тілінде оқитын студенттер саны мен мемлекеттік тілде шығатын оқу-әдістемелік құралдар арасындағы сәйкессіздік;
- оқытудың кейбір бағдарламасы бойынша және білімді мамандардың еңбек нарығындағы қажеттіліктерінің төмендеуі.

2. М. Өтемісов атындағы БҚМУ миссиясы, мақсаты мен даму жолындағы міндеттері

БҚМУ 2020 жылдарға дейінгі дамуы стратегиясының контекстінде Батыс Қазақстан облысының мәдени, ғылыми және әлеуметтік дамуының ғылыми орталығы болып танылды.

М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың кадрлар даярлау жүйесіндегі жағдайына жасалған талдау оның осал және ұтымды жақтары мен қауіп тудыратын және қолда бар



Тұжырымдама

мүмкіндіктерін пайдалану жақтарын анықтау арқылы жоғары оқу орны миссиясын, дамудың бағыттары мен бағдарын қалыптастыруға мүмкіндік алды.

Университет миссиясын дайындау әдіснамасы жоғары оқу орнының тарихын көрсету, оның аймақтағы орны мен рөлін анықтау, ұлтаралық және өркениетті ынтымақтастық идеяларына берілгендігін көрсету; қоғамды демократиялау үрдісіне қатысу, білім беруді ізгілендіру мен инновациялық дамыту; жүргізіліп жатқан маман дайындау бағытына сәйкес оқыту сапасына жоғары оқу орны қойып отырған жоғары талаптарды атап көрсету, еліміз бен аймақ дамуындағы жоғары оқу орны түлектерінің орны мен рөлін анықтау қажеттілігіне негізделді.

БҚМУ миссиясы:

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетіне аймақты әлеуметтік, экономикалық, мәдени үлгілендірудің орталығы болуға мүмкіндік беретін ұлттық келісім мен мәдениетаралық диалогтың еуразиялық идеялары негізінде, оның Қазақстандағы байырғы жоғары оқу орындарының бірі ретінде ғылыми, оқу және тәрбие беру дәстүрлерін сақтау және арттыру. Білім, экономика, құқық, өнер мен мәдениеттің дамуына жағымды әсер етуге қабілетті жеке тұлғаның, қоғам мен мемлекеттің сұранысына сәйкес оқытудың озық технологиялары мен қазіргі білім беру инфрақұрылымын қолдана отырып, жоғары білікті мамандар дайындау, гуманитарлық, жаратылыстану-ғылыми және техникалық білімдерді жинақтау мен тарату.

Мақсаты:

Жоғары сапалы білім беру мен университеттің тұрақты дамуын қамтамасыз етуге қабілетті ғылым, білім беру мен өндірісті интеграциялау негізінде жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруде оқу-әдістемелік, ғылыми–зерттеу, тәрбие қызметін жүзеге асыру.

Міндеттері:

- шығармашыл жеке тұлғаның өз бетімен қалыптасуы мен бірізді дамуы, оқу және тәрбие үрдісін интеграциялау үшін қажетті ұйымдастыру-нормативті, кадрлық, бағдарлы-әдістемелік және т.б. жағдайларды қалыптастыру арқылы университет қызметін жетілдіру;
- білімді ақпараттандыру саласында инновациялық саясат жүргізу және оқытудың жаңа технологияларын енгізу;
- ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу;
- университеттің беделін көтеру үшін халықаралық қорлар, ұйымдар мен серіктес шетелдік жоғары оқу орындарымен байланысын нығайту, халықаралық жобаларға қатынасу арқылы өз қызметкерлерінің біліктілігін көтеру;
- қоғамның әлеуметтік-экономикалық даму барысы мен сұранысына сәйкес жоғары оқу орнын қаржыландыруды жетілдіру.

3. 2020 жылға дейінгі М.Өтемісов атындағы БҚМУ дамуының тиімді бағыттары мен бағдарлары

БҚМУ-дың 2020 жылға дейінгі дамуының басым бағыттары ретінде келесі мәселер көрініс табады:

3.1. Кадрлармен қамтамасыз ету, жоғары оқу орнынан кейінгі білім және ПОҚ біліктілігін арттыруды дамыту

ЖОО-ны кадрлармен қамтамасыз ету мақсатында кафедралар мен институттардың кадрлық әлеуетіне көпқырлы талдау жүргізу;

2014 жылға дейін барлық дайындалатын мамандықтар мен олардың бағыттары бойынша педагогикалық кадрлармен қамтамасыз етудің тұтас бағдарламасын жасау.

Бітіруші бакалавр /магистрлерге мемлекеттік грант негізінде магистратура / PhD докторантураға түсу үшін дайындық жұмыстарына жағдай жасау.

ЖОО-ның қызметкерлерін ақылы негізде магистратура мен PhD докторантурада оқытуға бағытталған университет қаржысы есебінен кредит беру бағдарламасын жасау. Кредит беру бағдарламасының қызметкерді жұмыс орнында тұрақтандыруға ықпал етуі;

ҚР Білім және ғылым министрлігіне және ҚР Үкіметіне магистратура мен PhD докторантураға төленетін оқу төлеміне жеңілдікпен кредит беру жөнінде ұсыныс түсіру;

2015 жылға қарай барлық мамандықтар бойынша 80 пайыз магистратура ашуды және әлемдік стандарттарға сәйкес бітіруші түлектер санын бакалавриатты бітіруші түлектер санынан 10-20 пайыздан кем емес деңгейге жеткізуді қамтамасыз ету. 2020 жылы барлық мамандықтар бойынша магистратура ашу;

2010 жылға қарай кем дегенде 8-10 мамандық бойынша PhD докторантура ашуды, 2020 жылға қарай мамандықтардың 30 пайызы бойынша докторантура ашуды қамтамасыз ету.

2015 жылға қарай университет ПОҚ-тың ғылыми әлеуетін 60 пайыздан кем емес деңгейге жеткізу.

ҚР «Білім туралы заңына» сәйкес, әрбір оқытушыны бес жылда бір рет біліктілік арттыру курсынан өткізу ережесін жүзеге асыру мақсатында төмендегідей шараларды жүзеге асыру керек:

- * Білім және ғылым министрлігіне ПОҚ біліктілігін арттыруды мемлекеттік қаржыландыру, қашықтан оқыту технологиясы негізінде біліктілік арттырудың мемлекеттік орталығы / орталықтарын құру жөнінде ұсыныс түсіру;
- * 2011 жылға қарай жыл сайын ПОҚ-тың 20 % кем емес бөлігін оқытуды қамтамасыз ете алатын университетішілік біліктілікті арттыру орталығын құру;
- * ПОҚ біліктілігін арттыру жүйесі бойынша шетелдік ЖОО-мен байланыс бағытын дамыту;
- * мемлекеттік тілді, ұлтаралық қатынас тілін жетік меңгерген педагогикалық кадрларды дайындауға жағдайлар жасау;
- * 2015 жылға қарай университет құрылымдық бөлімдерінің жетекшілерін білім менеджменті бағдарламасы бойынша дайындау жүйесін құру. 2020 жылы осы квалификацияның болуы негізінде ӘБҚ лауазымдарын ауыстыруды жүзеге асыру қажет.

3.2. Оқу үрдісінің ғылыми-әдістемелік қамтылуы

Университетте оқу үрдісін ғылыми-әдістемелік жағынан қамтамасыз ету төмендегідей мәселелерді шешуге бағытталуы қажет:

- * барлық мамандықтар бойынша кредиттік технологияны енгізу және үздіксіз оқу үрдісін жүзеге асыру;

режиме неполной учебной (аудиторной) нагрузки (Part-Time);

Совершенствование структуры и содержания профессиональных образовательных программ подготовки, переподготовки и повышения квалификации кадров всех уровней образования;

Введение механизма пререквизитов, обеспечивающего реализацию принципа непрерывности и преемственности образовательных программ различных уровней в целях осуществления принципа обучения на протяжении всей жизни;

Совершенствование структуры и содержания каталогов элективных дисциплин, что позволило бы к 2015 году реализовать в рамках каждой специальности не менее трех специализаций. Работа в этом направлении должна осуществляться в тесном взаимодействии с работодателями;

Непрерывное, не реже одного раза в три года, обновление учебно-методических комплексов по дисциплинам;

Подготовку силами ППС университета учебников, курсов лекций, учебных и учебно-методических пособий по преподаваемым дисциплинам, прежде всего на государственном языке. К 2020 году данное требование сделать одним из условий допуска к преподаванию в ЗКГУ;

Разработку и внедрение в ЗКГУ программ «двухдипломного» образования как внутри вуза (не менее 3 программ к 2011 году и не менее 12 программ к 2020 году), так и в сотрудничестве с вузами-партнерами (не менее 2 программ к 2011 году и не менее 8 программ к 2020 году).

К 2015 году внести соответствующие изменения в работу кафедр практического курса казахского и русского языков, Центра развития языков: распределение нагрузки между преподавателями, принципы организации учебного процесса, учебно-методические комплексы дисциплин, которые позволили бы выпускать специалистов, в совершенстве владеющих государственным языком и языком межнационального общения;

К 2020 году не менее 20% дисциплин должно преподаваться на английском языке.

Особое внимание следует уделить научно-методической работе на педагогических специальностях. Этот процесс в вузе должен рассматриваться как становление компетентной личности учителя, постепенно овладевающего всеми гранями профессии.

У будущего педагога должны быть сформированы три группы компетенций: общекультурные (мировоззренческие), методологические (психолого-педагогические), предметно-ориентированные компетенции.

В целях реализации указанных требований учебный процесс должен быть основан на принципах:

- непрерывности профессионально-педагогической подготовки личностно-ориентированного характера;
- приоритета теории объекта профессиональной деятельности;
- единства теории и практики;
- постепенного наращивания теоретических знаний от первого курса к выпускному;
- обучения переводу теоретических знаний в практические действия учителя (овладение педагогическими технологиями);
- обучения способам решения стандартных и нестандартных (творческих) профессиональных задач учителя;
- обучения диагностике исследования состояния педагогического процесса и использованию этих результатов в учебно-воспитательной работе.

Концепция

3.3 Связь образования, науки и производства

ЗКГУ призван реализовать интеграцию науки, образования и производства путем создания инновационных структур, научных лабораторий, центров, учебно–производственных комплексов. Преимуществом масштабной интеграции высшего образования и науки является концентрация в рамках смежных структур кадрового персонала всех уровней и возрастов, материально-технических ресурсов и финансового обеспечения. Это создаст объективные предпосылки для развития науки и подготовки специалистов на современном уровне.

Должны активизировать свою работу созданные в ЗКГУ научные центры как путем проведения научных исследований по собственным программам, так и по заказам внешних организаций, международных, государственных и частных.

Существующие научные центры должны трансформироваться в учебно–научно–производственные комплексы.

Следует рассмотреть возможность открытия новых центров, например Центра химических технологий, Центра информационных технологий, Центра политических и социологических исследований и т.п., продукты деятельности которых могут быть востребованы на рынке инноваций.

Следует разработать программу интеграции и проведения совместных исследований с существующими передовыми научными центрами, как отечественными, так и зарубежными.

Исследовательские подразделения университета должны широко использовать магистрантов и докторантов при выполнении ими диссертационных работ, таким образом изменив содержание послевузовского образования за счет углубления исследовательских компонентов.

Необходимо создать условия для увеличения количества преподавателей принимающих участие в конкурсах на получение грантов и участвующих в реализации финансируемых научно-исследовательских работ.

Для углубления интеграции образования, науки и производства совершенствовать работу филиалов кафедр в школах города и области по следующим направлениям: научно-методическое, учебно-методическое, кадровое, профориентационное.

3.4 Личностное развитие и воспитание студентов

Научно–методическое обеспечение воспитательного процесса должно быть ориентировано на становление личности, обеспечение условий для активной самореализации студентов, воспитание образованного, высоко-нравственного, способного к сотрудничеству и межкультурному взаимодействию человека.

Необходимо направить усилия на разработку программ, планов, ориентированных на индивидуальное развитие, успешную самореализацию и самоопределение студентов. Особое внимание следует уделить созданию авторских программ.

К 2010 году разработать критерии оценки эффективности воспитательного процесса и уровня развития личности.

Внести предложения в Министерство образования и науки о создании Центра разработки воспитательных программ, мониторинга и развития проблем воспитания. Непрерывно развивать систему студенческого само-



Концепция

одного из старейших вузов Казахстана, на основе евразийских идей межкультурного диалога и национального согласия, позволяющих Западно-Казахстанскому государственному университету им. М.Утемисова быть центром социальной, экономической, культурной модернизации региона. Подготовка высококвалифицированных специалистов с использованием передовых технологий обучения и современной образовательной инфраструктуры в соответствии с запросами личности, общества и государства, способных позитивно влиять на развитие образования, экономики, права, искусства и культуры, накопление и распространение гуманитарных, естественно-научных и технических знаний.

Цель:

Осуществление учебно-методической, научно-исследовательской, воспитательной деятельности в сфере высшего и послевузовского образования на основе интеграции науки, образования и производства, способной обеспечить высокое качество образования и устойчивое развитие университета.

Задачи:

- Совершенствование деятельности университета посредством создания необходимых организационно-нормативных, кадровых, программно-методических и других условий для интеграции учебного и воспитательного процессов, последовательного развития и самореализации творческой личности;
- Проведение инновационной политики в области информатизации образования и внедрения новых технологий обучения;
- Проведение научно-исследовательских работ;
- Укрепление связи с международными фондами, организациями и иностранными вузами-партнерами для повышения престижа, привлечения средств и повышения квалификации своих сотрудников через участие в международных проектах;
- Совершенствование финансирования вуза в соответствии с реалиями и потребностями социально-экономического развития общества.

3. Приоритетные направления и ориентиры развития ЗКГУ до 2020 года

В качестве приоритетных направлений развития ЗКГУ до 2020 года видится следующее:

3.1 Кадровое обеспечение, развитие послевузовского образования и повышение квалификации ППС

В целях кадрового обеспечения вуза необходимо осуществить многоаспектный анализ кадрового потенциала кафедр и институтов.

Разработать целевую программу обеспечения педагогическими кадрами до 2014 года по всем направлениям и специальностям подготовки.

Создать условия для подготовки выпускников бакалавров/магистров для поступления в магистратуру/докторантуру PhD на основе государственных грантов.

Разработать программу кредитования за счет собственных средств, направленную на обучение сотрудников нашего вуза на коммерческой основе в магистратуре и докторантуре PhD. Программа кредитования должна способствовать закреплению сотрудника на рабочем месте.

Внести предложение в Министерство образования и

науки и правительство РК о льготном кредитовании оплаты за обучения в магистратуре и докторантуре PhD.

Обеспечить к 2015 году открытие магистратуры не менее чем по 80 % специальностей и довести количество выпускников не менее чем до 10-20% от количества выпускников бакалавриата, что соответствует мировым стандартам. К 2020 году открыть магистратуру по всем специальностям обучения.

Обеспечить к 2015 году открытие докторантуры PhD не менее чем по 8-10 специальностям. К 2020 году открыть докторантуру PhD не менее чем по 30% специальностей.

К 2015 году добиться не менее 60% оспепененности кадров ППС университета.

Для реализации положения Закона Республики Казахстан «Об образовании», обязывающего прохождение курсов повышения квалификации каждым преподавателем не менее одного раза в пять лет, предпринять следующие меры:

Внести предложение в Министерство образования и науки о государственном финансировании повышения квалификации ППС, о создании государственного центра/центров повышения квалификации на основе дистанционных технологий обучения;

К 2011 году создать вузовский центр повышения квалификации и переподготовки кадров, который позволил бы обеспечить ежегодное обучение не менее 20% ППС университета, работников образования, банковской сферы и государственных служащих;

Развивать направления сотрудничества по линии повышения квалификации ППС с зарубежными вузами-партнерами.

Создать условия для подготовки педагогических кадров, в совершенстве владеющих государственным языком и языком межнационального общения.

К 2015 году создать систему подготовки руководителей структурных подразделений университета по программам менеджмента в образовании. К 2020 году осуществить замещение должностей АУП на основе наличия данной квалификации.

3.2 Научно-методическое обеспечение учебного процесса

Научно-методическое обеспечение учебного процесса в университете должно быть ориентировано на решение следующих задач:

Трансформацию содержание образования от знаниецентристского к компетентностному, ориентированному на результат;

Внедрение кредитной технологии обучения на всех специальностях и непрерывное совершенствование образовательного процесса;

Разработку и внедрение технологий дистанционного обучения на всех уровнях образования и формах обучения;

Внедрение в учебный процесс новых информационных и педагогических (интерактивных) технологий;

Обеспечение условий для активной самостоятельной работы студентов, индивидуального выбора траектории обучения, академической мобильности обучающихся, преподавателей;

Обеспечение перехода от обучения в режиме полной учебной (аудиторной) нагрузки (Full-Time), к обучению в

Тұжырымдама

* барлық білім деңгейіне және оқыту түрлеріне қашықтан оқыту технологиясын енгізу;

* оқу үрдісіне жаңа ақпараттық және педагогикалық (интерактивті) технологияларды енгізу;

* студенттердің белсенді өзіндік жұмыстарына, оқудың жеке бағытын таңдауға, оқытушылар мен білім алушылардың, оқытушылардың академиялық белсенділігіне жағдай жасау;

* толық оқу жүктемесі жағдайындағы (дәрісханалық) оқытудан (Full-Time) толық емес оқу жүктемесі (дәрісханалық) жағдайына (Part-Time) өтуді қамтамасыз ету;

* білім берудің барлық деңгейі бойынша дайындаудың кәсіби бағдарламасын, қайта даярлау мен мамандар біліктілігін арттырудың мазмұны мен құрылымын жасақтау;

* өмір бойы оқыту үрдісін жүзеге асыру мақсатында, түрлі деңгейдегі білім бағдарламаларының үздіксіздігі мен жалғастығын қамтамасыз ететін пререквизиттер механизмін енгізу;

* 2015 жылға дейін әрбір мамандық шеңберінде үш кәсіби бағытты анықтайтын таңдау пәндері каталогының мазмұны мен құрылымын жасақтау; бұл бағыттағы шаралар жұмыс берушімен тығыз байланыс негізінде жүзеге асырылуы керек.

* пәндер бойынша оқу-әдістемелік кешенді үздіксіз, үш жылда бір реттен артық емес жаңартып отыру;

* университет ПОҚ күшімен бірінші кезекте мемлекеттік тілде жүргізетін пәндер бойынша оқулықтар, дәріс курстарын, оқу және оқу-әдістемелік құралдарды дайындау - осы аталған міндеттер 2020 жылға қарай БҚМУ-да оқытушылық қызмет атқарудың бірден-бір шартына айналуы қажет;

* БҚМУ-да «қос дипломдық» білім беру бағдарламасын жүзеге асыру мақсатында 2011 жылға дейін кем дегенде университетішілік 3 бағдарлама, 2020 жылға қарай 12 бағдарлама жасау, сонымен қатар серіктес ЖОО-мен бірлесіп, 2011 жылға қарай 2 бағдарлама, 2020 жылға қарай 8 бағдарлама жасау;

* 2015 жылға қарай мемлекеттік тілді және ұлтаралық қатынас тілін қатар толық меңгерген мамандарды дайындап шығару мақсатында практикалық қазақ және орыс тілдері кафедраларының, Тіл дамыту орталығының оқытушыларына жүктеме бөлуде, оқу үрдісін ұйымдастыруда, пәннің оқу-әдістемелік кешені мәселелеріне өзгерістер енгізу;

* 2020 жылдарға қарай пәндердің 20 % ағылшын тілінде оқытылуы керек.

* Педагогикалық мамандықтардың ғылыми-әдістемелік жұмысына ерекше көңіл аудару қажет. Бұл үрдіс университетте оқытушының жеке тұлғасының қалыптасуы ретінде қаралуы керек.

Болашақ педагогтың бойында құзыреттіліктің 3 тобы қалыптасуы керек: жалпы мәдени (дүниетанымдық) құзыреттілік, әдіснамалық (психологиялық- педагогикалық), пәндік бағдарлы құзыреттілік.

Көрсетілген талаптарды жүзеге асыру мақсатында оқу үрдісі төмендегідей қағидаттарға негізделуі қажет:

- жеке бағдарлық бағыттағы кәсіби-педагогикалық дайындықтың үздіксіздігіне;
- кәсіби қызметтің құндылығына;
- теория мен тәжірибенің бірлігіне;
- теориялық білімді І курстан бастап бітіргенге дейін біртіндеп қалыптастыруға;
- теориялық білім беруді оқытушының практикалық іс-

әрекетіне айналдыруға (педагогикалық технологияларды меңгеруі);

- мұғалімнің кәсіби мақсатының стандартты және стандартты емес (шығармашылық) тәсілдерін шешуді оқыту;
- педагогикалық үрдістің жағдайын анықтауға үйрету және бұл нәтижелерді оқу-әдістемелік жұмыста қолдануға.

3.3. Білім, ғылым және өндірістік байланыс

БҚМУ инновациялық құрылым, ғылыми зертханалар, орталықтар құру арқылы ғылым, білім және өндіріс интеграциясын жүзеге асырады. Жоғары білім мен ғылымдағы жаппай интеграцияның артықшылығы түрлі деңгейдегі және өртүрлі жастағы мамандар құрылымы, материалдық-техникалық ресурстар және қаржымен қамтамасыз ету шеңберіндегі үйлесімділік болып табылады. Бұл ғылымның дамуы үшін және қазіргі заманғы деңгейде мамандар даярлауға нақты алғышарт қалыптастырады.

БҚМУ-да құрылған ғылыми орталықтар өз бағдарламалары бойынша ғылыми зерттеулер жүргізу жолымен, сондай-ақ мемлекеттік әрі жеке өзге ұйымдардың тапсырысы бойынша жұмыс белсенділігін арттыру керек.

Жұмыс жасап тұрған ғылыми орталықтар оқу-ғылыми-өндірістік кешендермен тығыз байланыста жұмыс жасауы тиіс.

Қызмет өнімдері инновация нарығында сұранысқа ие болатын, мысалы, химиялық технологиялар орталығын, ақпараттық технологиялар орталығын, саяси және әлеуметтік зерттеулер орталықтарын т.б., жаңа орталықтар ашу мүмкіндігін қарастырған жөн.

Интеграцияның және жұмыс жасап тұрған отандық, сондай-ақ шетелдік жетекші ғылыми орталықтармен біріге зерттеу жүргізудің бағдарламасын жасау керек.

Университеттің зерттеу құрылымдары диссертациялық жұмыс жазып жүрген магистранттар мен докторларды қызметке кеңінен пайдалану керек, осындай зерттеу құрылымдарын іске тарту арқасында жоғары білімнен кейінгі білім мазмұнын өзгертеді.

Грант бөлінген байқауларға қатысушы және қаржыландырылатын ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүзеге асырушы оқытушылар санын арттыруға жағдай жасау қажет.

Білім, ғылым және өндіріс интеграциясын терең дамыту үшін кафедралар филиалдарының ғылыми-әдістемелік, оқу-әдістемелік, мамандар, кәсіптік бағдар беру бағыттары бойынша қала және облыс мектептеріндегі жұмысын жетілдіру керек.

3.4. Студенттердің жеке тұлға ретінде дамуы мен тәрбиесі

Тәрбие үрдісін ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету жеке тұлғаның қалыптасуына, студенттердің белсенді өзіндік қалыптасуын қамтамасыз етуге, білімді, жоғары адамгершілігі мол, ынтымақтастық пен мәдениетаралық байланыстарға бейім адамды тәрбиелеп шығаруға бағытталуы керек.

Студенттердің жеке дамуына, өзінің сәтті қалыптасуы мен өзін-өзі тануға бағытталған бағдарламалар мен жоспарлар жасауға күш салу қажет.

2010 жылға қарай тәрбие жұмыстарының тиімділігі мен жеке дамудың дәрежесін бағалаудың өлшемдерін анықтау керек.

Білім және ғылым министрлігіне тәрбиелік бағдарла-



Тұжырымдама

малар, тәрбие мәселесі жөніндегі мониторинг пен даму орталықтарын құру туралы ұсыныс жасау.

Студенттік өзін-өзі басқару жүйесін үздіксіз дамыту. 2011 жылға студенттік топтардың толығымен өзін-өзі басқаруға өтуі туралы бағдарлама дайындалуы қажет.

Елдің тағдырына жауапкершілікпен қарауды сезінетін дамыған жеке тұлға қалыптастыру үшін студент жастардың бойында адамгершілік жүйедегі құндылықтарды қалыптастырушы бағыттағы тәрбиелік жұмыстарды күшейту керек.

Студенттер арасындағы азаматтық байланыстар және көшбасшылық дағдылар деңгейін көтеру үшін төмендегідей жолдарды қарастыру көзделеді:

- * қала мен облыстың әлеуметтік мәселелерін шешуге студенттердің қатынасуы, форумдар, дөңгелек үстелдер, конференциялар, әлеуметтік қызмет түрлерін ұйымдастыру.

- * ғылыми жұмыстарға тарту, соның ішінде ғылыми-тәжірибелік конференциялар мен ғылыми олимпиадалар өткізу;

- * салауатты өмір салтын қалыптастыру, спорттық секциялар мен жарыстарға қатынастыру;

Жастар арасындағы құқықбұзушылық және қылмыстың алдын алу жұмыстары үздіксіз жүргізілуі керек.

Университет студенттер мен оқытушылар құрамының әлеуметтік құқықтарын қамтамасыз етуге, білім, денсаулық сақтау, аз қамтылған топтарды қолдауға қол жеткізуге ұмтылуы керек.

Жас таланттарға байқаулар мен фестиваль, көрмелерге қатысу үшін қолдау көрсетілуі қажет.

Республикалық «Жасыл ел» штабы және студенттік құрылыс жасақтарымен біріге жасалып жатқан жұмыстар да дамытуды талап етеді.

Студенттер мен оқытушылар құрамы арасында патриоттық тәрбие және қоғамдық-саяси тәрбие, саяси деструктивті идеялардың таратылуының алдын алу, мемлекеттік саясатты қолдауды қамтамасыз ету бойынша өткізіліп жатқан шараларға, сондай-ақ Қазақстанның мемлекеттік рәміздерін кеңірек таныту бағытында жүргізіліп жатқан шараларға университеттің барлық құрылымдық бөлімдері тарапынан көңіл бөлінуі талап етіледі.

Университет басшылығы мен барлық қызметкерлері мемлекеттік тіл және ұлттық саясат, этносаралық келісім мен түрлі этностардың мәдениеті және дәстүріне деген құрметті насихаттау, студенттер арасында этносаралық келіспеушілікті болдырмау мәселелеріне ерекше көңіл бөлуі керек.

3.5. Ақпараттандыру

Әлемде білім беру жүйесінің ақпараттық-коммуникативтік инфроқұрылымына әкімшілік-бағдарламалық қамтылуына, білім беру қорын сандық және техника-педагогикалық қолдауға кететін шығын үнемі өсуде.

Бүкіл дүниежүзілік экономикалық форумда жасалған желілік әлемге кіруге даярлық индексіне сәйкес, 2007 жылы Қазақстан 122 елдің ішінде 71 орында (2005 жылы 60 орында). Сондықтан БҚМУ бюджетінде бұл саланы қаржыландыруды ұлғайту қарастырылуы тиіс.

Ақпараттық технологиялар саласында университетті жоғары білікті мамандармен қамтамасыз ететін, кадр саясатының маңызы зор болу керек. Ол үшін біздің оқу орнының қызметкерлерін осы салада алдыңғы қатар-

дан орын алатын білім мекемелерінде оқытуға бағытталған кредиттік бағдарламалар жасау міндеті тұр.

Кредиттік бағдарлама қызметкерлерді өз жұмыс орнында тұрақты жұмыс істеуге және өз әріптестерін оқытуға жәрдем жасайды.

Ақпараттық технологиялар жөніндегі мамандар тек қана қолда бар бағдарламалар өнімдерін қарап және қамтамасыз етуге ғана бағытталмай, әлемдік деңгейдігі эксклюзивті бағдарламаларды құрулары тиіс.

Университет дамуының жоғары дәрежелі бағыттарына ақпараттық қамту мамандықтары бойынша студенттер даярлауды жатқызуға болады.

Осы мақсатта мамандықты даярлап аяқтау үшін, кафедралардың университет құрамында ғылыми-өндірістік орталық немесе ақпараттық технологиялар институтын құру мақсатында кадр, ғылыми әдістемелер, материалдардың даму бағдарламасын жасау керек.

Ақпараттық технологиялар бойынша басшылық өкілдері, оқытушылар мен оқу орнының барлық қызметкерлері оқу курсынан 3 жылда бір рет өтуі керек.

Кәсіби педагогтарды даярлау бағдарламасына білім беруді ақпараттандыру әдіснамасы және технологиясы бойынша мамандандырылған курстар өткізілуі тиіс.

Университеттің барлық бітірушілері әлемдік қауымдастықтың ашық жүйедегі бағдарламаларымен, сондай-ақ әлемдік көшбасшы-брендтер жүйелері, АКТ білу құзыреттілігіне сертификат алуы тиіс.

Оның бір түрі ретінде «қос дипломды», екінші информатик бакалавр дипломын алатын білім болуы мүмкін. Университет құрылымында компьютерлік технологиялар паркін жаңарту үнемі жүзеге асырылуы тиіс.

2020 жылы оқу үрдісін компьютерлермен қамту білім ұйымдарының компьютерлік техникасымен қамтылуының әлемдік көрсеткішіне сай келетін әр білім алушыға 1:1 есебінде қамтылатындай дәрежеде болу керек.

Мамандардың барлығы білім беру бағдарламалары бойынша ғылыми виртуальды зертханалармен (FB3) және интерактивті дәріс залдарымен (ИД3) жабдықталуы тиіс.

2020 жылы оқу пәндерінің 90% көбі сандық қорлармен, электронды оқулықпен, электронды кітапханамен, оқыту бағдарламаларымен, виртуальды зертханалармен және бейнедәрістермен қамтылуы тиіс.

Мемлекеттік білім беру стандарттарына сәйкес, оқу пәндерінің 3 тілдік интерактивті мультимедиялық электронды оқулықтар түріндегі сандық жүйеге айналуына ұмтылу керек.

Сондай-ақ, барлық студенттер қазақстандық және әлемдік ғылыми-білім алуға қорларына еркін кіру үшін жеңілдікке ие болуы керек.

Интернетке қосылу байланыстың түрлі каналдарының базасында, - спутникті, жер үсті, жедел, кең тарапты, желісін т.б жүзеге асырылады.

Білімді ақпараттандыру мақсаттарының бәрі – оқу үрдісін тиімді жүргізу үшін жағдайлар туғызу болып табылады. Ол контактылы сағат саны мен дәрісханалық сабақтардың санын азайту арқылы студенттер мен оқытушылардың оқу үрдісінде ғылыми-әдістемелік сабақтар мен студенттердің өз бетімен жұмысқа кететін уақыттарын үнемдеуге алып келеді. Бұдан ақпараттардың жеке мақсат үшін емес, білім сапасын арттырудың маңызды шарттары екенін көруге болады. Білімді ақпараттандыру

Концепция

- * недостаток высококвалифицированных кадров по ряду программ обучения;

- * отсутствие условий для реализации программ после-вузовского профессионального образования в магистратуре и докторантуре PhD по ряду специальностей;

- * невысокий уровень организации повышения квали-фикации и переподготовки кадров;

- * низкая средняя заработная плата ППС и снижение их жизненного уровня;

- * недостаток учебной и методической литературой по некоторым дисциплинам, особенно на государственном языке;

- * низкий спрос на ряд образовательных программ, пре-имущественно по педагогическим специальностям и спе-циальностям искусства и культуры;

- * уменьшение количества выпускников школ и соот-ветственно числа абитуриентов, связанное со снижени-ем рождаемости в 1990-х годах;

- * отток абитуриентов в иные вузы города, республики и других государств;

- * недостаточное использование в учебном процессе инновационных, интерактивных и информационных тех-нологий;

- * отсутствие программ «двухдипломного» образования как внутри вуза, так и совместных образовательных и на-учно-исследовательских программ с зарубежными вуза-ми;

- * низкое количество преподавателей, принимающих участие в конкурсах на получение грантов и участвующих в реализации финансируемых научно-исследовательских работ;

- * недостаточно высокий уровень результативности ра-боты научно-исследовательских центров, отсутствие про-изводственных баз в структуре университета;

- * недостаточная обеспеченность студентов местами в общежитии.

В то же время Западно-Казахстанский государ-ственный университет имеет возможности:

- * открытия Советов по защите докторских диссериа-ций (PhD);

- * расширение условий для реализации программ пос-левузовского профессионального образования (магист-ратура, PhD);

- * повышение качества образования за счет расшире-ния сфер внедрения информационно-коммуникацион-ных технологий;

- * разработки программ «двухдипломного» образова-ния;

- * интеграции с зарубежными вузами в совместной под-готовке по программам высшего и послевузовского об-разования;

- * внедрения технологии дистанционного обучения;

- * внедрения в производственный процесс программ-ных продуктов, обеспечивающих функционирование еди-ной системы электронного документооборота;

- * оптимизации количества реализуемых образователь-ных программ (специальностей), форм и видов обучения;
- * совершенствования учебно-методической докумен-тации РУП, КЭД, УМКД и т.п.;

- * использования новых форм профориентационной работы;

- * повышения научного и педагогического уровня ППС;
- * проведения международной аккредитации по ряду программ обучения и институциональной аккредитации;

- * совершенствования работы научно-исследователь-ских центров;

- * строительства общежития за счет собственных средств и бюджетного финансирования;

- * увеличение доли внебюджетного финансирования путем привлечения спонсорских средств, инвестиций, грантов и т.д.;

- * выдвижения инициатив на уровне руководства мини-стерства, города, области, правительства по совершен-ствованию системы управления и финансирования об-разования.

Угрозами для деятельности ЗКГУ выступают:

- * возможность закрытия отдельных программ обуче-ния из-за низкого процента ППС с учеными степенями и званиями;

- * увеличение доли преподавателей с учеными степе-нями и званиями предпенсионного и пенсионного воз-раста;

- * отсутствие системы подготовки педагогических кад-ров для высшей школы, магистратура-докторантура PhD;

- * низкий уровень средней заработной платы ППС от-носительно средней заработной платы по области и от-ток специалистов в другие отрасли хозяйства;

- * снижение уровня подготовки студентов и качества об-разовательных услуг;

- * снижения контингента студентов в связи с демогра-фическими процессами, стоимостью оплаты за обучение и конкуренцией со стороны других вузов региона, респуб-лики и других государств;

- * снижение и/или отсутствие спроса со стороны абиту-риентов на ряд педагогических специальностей и специ-альностей искусства и культуры и закрытие этих специ-альностей из-за отсутствия набора;

- * дисбаланс между количеством студентов, обучающих-ся на казахском языке и количеством учебной и методи-ческой литературы, выходящей на государственном язы-ке;

- * снижение востребованности на рынке труда специа-листов с высшим образованием по отдельным програм-мам обучения.

2. Миссия ЗКГУ им. М. Утемисова, цели и задачи развития

В контексте общей стратегии развития образования до 2020 года ЗКГУ призван стать эффективным центром культурного, научного и социального развития Западно-Казахстанской области.

Проведенный анализ состояния системы подготовки кадров в ЗКГУ им. М.Утемисова позволил выявить сла-бые и сильные стороны, возникающие угрозы и имеющи-еся возможности, сформулировать миссию вуза, цель и задачи, приоритетные направления и ориентиры разви-тия.

Методология разработки миссии университета осно-вывалась на необходимости отразить историю вуза; оп-ределить место и роль вуза в регионе; показать при-верженность идеям межнационального и цивилизаци-онного сотрудничества; раскрыть участие в процессах демократизации общества, гуманизации и инновацион-ного развития образования; подчеркнуть высокие требо-вания, предъявляемые вузом к качеству обучения в соот-ветствии с реализуемыми направлениями подготовки, место и роль выпускников вуза в развитие страны и реги-она.

Миссия ЗКГУ: Сохранение и приумножение научных, учебно-образовательных и воспитательных традиций





Результаты деятельности университета в сфере управления качеством образования подвергаются мониторинговым исследованиям. Ежегодно осуществляется анкетирование студентов и ППС по вопросам организации и проведения образовательной деятельности в вузе.

Оценка качества освоения образовательных программ осуществляется путем организации и проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся.

В университете существует система обратной связи с работодателями, которая реализуется посредством проведения анкетирования, бесед с руководителями баз практики на предмет определения удовлетворенности уровнем подготовки молодых специалистов.

Для содействия в трудоустройстве выпускников университета ежегодно проводит ряд мероприятий: встречи с руководителями предприятий, предварительный конкурсный отбор по заявкам организации, ярмарка вакансий (день карьеры), персональное распределение выпускников, участие в городской ярмарке вакансий.

На основании нормативно-правовых актов в области образования и Послания Президента РК Н.А. Назарбаева для повышения качества знаний в университете принята «Программа стратегического развития ЗКГУ им. М. Утемисова на 2005-2010 годы», которая поэтапно выполняется. Результатом проведенной работы явилось успешное прохождение вузом в 2008 году государственной аттестации.

В настоящее время на основании Закона РК «Об образовании» 2007 года, Министерством образования и науки республики разработан ряд нормативных документов и проект «Долгосрочная программа развития образования до 2020 года», в которых определены приоритеты, цели, задачи и механизмы совершенствования системы образования в стране.

ЗКГУ как ведущий центр развития и распространения образования, науки и культуры в регионе представляет собой открытую социокультурную и информационную систему и в связи с реалиями настоящего времени нуждается в непрерывном совершенствовании структуры и содержания своей деятельности, суть и направления которых определяются процессом становления Казахстана как правового государства с рыночной и социально-ориентированной экономикой, демократическими преобразованиями в обществе, вхождением национальной образовательной системы в мировое образовательное пространство.

Для реализации принципов государственной политики в становлении и развитии современной модели высшего образования в рамках регионального университета, с учетом мировых тенденций образовательного процесса возникла настоятельная необходимость в разработке поэтапной концепции развития университета на 2009-2020 гг. Задачей концепции является оценка состояния деятельности вуза, выявление его проблем и определения приоритетных направлений развития. Концепция является организационно-методологической основой для последующих разработок всеми структурными подразделениями краткосрочных, среднесрочных и долгосрочных планов развития и мероприятий по их реализации.

1. Системные вызовы и SWOT-анализ состояния системы подготовки кадров в ЗКГУ им. М. Утемисова

Стратегия вхождения Республики Казахстан в число пятидесяти наиболее развитых государств предусматривает, что наше общество должно быть ориентировано на

доминирование экономики знаний и наукоемких технологий. Это означает, что требования к качеству образовательных услуг, повышение требований к умениям, навыкам, широким компетенциям и фундаментальным знаниям должны быть усилены, что также обусловлено процессами интернационализации образования.

В условиях Казахстана имеется ряд системных проблем, сдерживающих конкурентоспособность высшего образования.

1. Высшее образование оторвано от потребностей рынка труда.

2. Качество предоставления услуг по подготовке конкурентоспособных кадров с высшим образованием остается достаточно низким.

3. Развитие информационно-коммуникационных технологий отстает от мировых стандартов.

4. Недостаточно развита инновационная система в образовании.

5. Управление системой образования и ее финансирование требует совершенствования.

Каждое высшее учебное заведение на своем уровне также сталкивается с рядом проблем, требующих оперативного реагирования. Успешное решение этих проблем на основе парадигмы «вызова и ответа» возможно при наличии объективного анализа ситуации и системы стратегического планирования.

Анализ системы подготовки кадров в Западно-Казахстанском государственном университете им. М. Утемисова показывает, что сильными сторонами деятельности вуза выступают:

- * стабильно высокий рейтинг вуза в стране;
- * широкие международные связи и признание вуза за рубежом;

- * многопрофильный характер деятельности вуза, позволяющий полностью или частично удовлетворять потребности региона в сферах образования, экономики и управления, культуры и искусства;

- * внедрение в деятельность вуза международных стандартов ИСО - 9001:2000 «Система менеджмента качества. Требования» - сертификат соответствия №kz2710176.07.03.01170 от 25 января 2008 года. ИСО-14001:2004 «Система управления окружающей средой. Требования и руководство по применению» - сертификат соответствия системы экологического менеджмента - №kz2710183.07.04.00453 от 29 июня 2006 года;

- * система контроля качества образования - внутренняя нормативная документация, мониторинговые исследования, текущий, промежуточный и итоговый контроль знаний, рейтинговая оценка и экспертный контроль профессионального уровня ППС, анкетирование работодателей;

- * наличие материально-технической базы соответствующей квалификационным требованиям;

- * сочетание государственного и внебюджетного финансирования;

- * рост расходов на приобретение компьютерной техники, развитие информационно-коммуникационных технологий, что способствует информатизации образовательного процесса в университете;

- * высокий уровень научной и методической подготовки преподавателей, имеющих ученые степени и звания;

- * опыт инновационной деятельности - внедрение кредитной технологии обучения и ее совершенствование;

- * становление двухуровневой системы подготовки бакалавров-магистров по ряду специальностей;

- * непрерывное совершенствование системы управления вузом.

К слабым сторонам деятельности вуза можно отнести:

аса, которая не соответствует современным требованиям, а также недостаточное финансирование образовательного процесса.

Кашиктан оқыту технологиясын енгізу білім алушыларға әлеуметтік экономикалық әсер бергенін мойындау керек. Өйткені өндірістен қол үзбей екінші жоғары білім алуға сұраныс ересек тұрғындардың 20-дан 30-ға дейінгі пайызын құрап отыр.

БҚМУ-дың ақпараттық ғылыми-педагогикалық қорлары Қазақстанның ақпараттық әлемінде тиісті орнын алуы керек, ол университеттің бірыңғай әлемдік ақпараттық білім кеңістігіндегі бөлігі болуға мүмкіндік береді. Сандық білім қорларын жасақтау отандық индустриялық, мультимедияны құру мен дамытуға алып келеді, ол электронды білім беру қызметіндегі нарықты және орта, шағын бизнес саласын жедел дамытуды қамтамасыз етеді, БҚМУ осы қорларды жасаушылардың алдыңғы қатарында болуға және бұл нарықта өз орнын алуға ұмтылуы керек.

Электронды құжат айналымы саласындағы желілік технологиялары сынып немесе топты басқару жүйесін (CRMS) оқытуда, басқару жүйесінде (LMC), контент басқару жүйесінде (CMS), интерактивті білім ортасын жобалау жүйесінде (LENS), қорларды жобалау жүйесінде (ERP), өзара әсер ететін менеджмент (CRM), жоспарлау менеджменті жүйесінде, (PMC) тестілеу жүйесінде (TMS) т.б. кең қолданыс табады.

Оқу үрдісін ұйымдастыру, әдіскерлер, тьюторлар, педагогтар, барлық деңгейдегі білім беру ұйымдары басшылары үшін арнайы бағдарламалармен қамтамасыз ететін, білім беру жүйесінің тиімділігі мен сапасына талдау жасайтын электронды оқу құралдары іске қосылатын болады.

Университетте білім беруді ақпараттандыруды жедел дамыту жағдайларында ақпараттандыру жөніндегі бірінші басшылардың орынбасары штаттық бірлігі енгізілуі және оқу орнының құрылымын жетілдіру жөніндегі ұсыныстар енгізілуі мүмкін.

3.6. Сапаны бағалау жүйесін жетілдіру

М.Өтемисов атындағы БҚМУ-дың үлгілендіру саясатындағы басты мақсаты университеттің аймақтағы, республикадағы және еуразиялық кеңістіктегі бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етумен байланысты. Бұл мақсатқа жету үшін оның құрылымы, мазмұны мен оқыту технологиясы негізінде білім сапасын арттыруға ықпал ететін жаңа әдіснамалық, ұйымдастырушылық және экономикалық механизмдерді енгізу керек.

Сапа бағасы жүйесін қалыптастыру шеңберінде жаңа және жетілдірілген білім сапасын бағалаудың ішкі, сыртқы қолданылып жүрген процедуралары енгізіледі.

Ішкі бағалау үшін лицензиялау, аттестаттау, аккредиттеу, ранжирлеу процедуралары қарастырылған. Білім беру қызметінің сапасын бағалау мен білім алушылардың білім сапасын анықтау мемлекеттік аралық бақылау (МАН) түрінде де жүргізіледі.

БҚМУ сапа стандартын жемқорлықтың алдын алатын және жоғары оқу орнында білім алу барысында сабаққа жауапсыз қарауға жол бермейтін, сондай-ақ барлық мамандықтардың студенттері белгіленген бастапқы деңгейді тапсыратындай мүмкіндік беретін МАН-ты сақтауды және жетілдіруді қолдайды.

БҚМУ-дың дамуы оның бәсекеге қабілеттілігі мен қар-

жылық тұрақтылығын көтеру, лицензиялауға тапсырыс беру мен жаңа мамандықтарды ашу кафедралар мен институттардың үш жылдық жұмыс жоспарында көрсетілуі тиіс және ол еңбек нарығындағы сұраныстың талдануымен, оқу үрдісін кадрлық, ғылыми-әдістемелік, материалдық-техникалық қамтамасыз етілуімен мемлекеттік білім стандарттарының сақталуымен бекітілуі тиіс. Жаратылыстану ғылымдары саласында (биотехнология, химия, физика, математика, информатика) жаңа мамандықтарды ашуға баса назар аударылуы керек.

Қазақстанда жоғары білім сапасын мемлекеттік бақылаудың негізгі түрі мемлекеттік аттестаттау болып табылады. Білім беру ұйымын аттестаттаудың қазіргі нормативтік-құқықтық базасы университеттің даму бағытына, оқу-әдістемелік, ғылыми-зерттеу және тәрбие жұмысының мазмұнына, жоғары оқу орнының барлық бөлімдерінің жылдық және ұшжылдық жоспарларына өзгерістер мен толықтырулар енгізуге мүмкіндік береді. Жоғары оқу орнының басшылығы БҚМУ-дағы барлық өндірістік үрдістердің жүзеге асуында мемлекеттік аттестаттаудың талаптары сақталуын жүйелі түрде бақылап отыруға міндетті.

БҚМУ жоғары оқу орнын аккредиттеудің ұлттық үлгісін және институционалдық мамандандырылған аккредиттеудің халықаралық стандарттарына өтуді жүзеге асыруға белсене араласады. 2011-2014 жж. жоғары оқу орны Қазақстан Республикасының институционалды аккредиттеу стандарттарының негізінде институционалды аккредиттеуден өтуі тиіс, әрі төрттен кем емес білім берудің халықаралық аккредиттеуден өтуі керек. 2013-15 жж. университет сегізден кем емес білім беру аккредиттеуінен өтуі қажет және 2016 ж. халықаралық институционалды аккредиттеуден өтуі тиіс.

Университет жыл сайын Қазақстандағы, сондай-ақ шетелдегі жоғары оқу орындарын ранжирлеу процедурасына қатысады.

Білім беру сапасын бағалаудың ішкі тәртібі, лицензиялау ережелерінің талаптары - мемлекеттік аттестаттау. ҚР институционалды аккредиттеу стандарттары негізінде, сондай-ақ шетелдік аккредиттік және рейтингтік агенттіктердің жоғары оқу орнының қызметін бағалау өлшемдері негізінде жүзеге асады.

Білім беру сапасын ішкі бағалаудың қалыптасуы ИСО 9001-2000 «Сапа менеджменті жүйесі. Талаптары» ИСО14001-2004 «Қоршаған ортаны басқару жүйесі. Қолдануға басшылық пен талаптар»; жоғары оқу орны ішкі нормативті құжаттарын дайындау; мониторингтік зерттеулер, білімді ағымдағы, аралық қорытынды бақылау, ПОҚ қызметін рейтингтік бағалау және кәсіби деңгейін сараптамалық бақылау, жұмыс берушілердің сауалнама өткізуі арқылы жүзеге асырады.

ИСО 9001-2000 «Сапа менеджменті жүйесі. Талаптары», ИСО 14001-2004 «Қоршаған ортаны басқару жүйесі. Қолдануға басшылық пен талаптар» халықаралық стандарттары ішкі инспекторлық және сыртқы қайта сертификаттау аудитін жүйелі өткізуді талап етеді және БҚМУ бұл талаптарды мүлтіксіз орындайды.

Жоғары оқу орнының ішкі нормативті құжаттарын дайындау, ҚР заңнамалары бойынша барлық өндірістік үрдістердің сәйкестігін қамтамасыз ету және ҚР Білім және ғылым министрлігінің нормативтік-құқықтық базасының талаптары негізінде жоғары оқу орнының академиялық еркіндігін жүзеге асыруға бағытталады. Оқу-әдісте-





Тұжырымдама

мелік, ғылыми-зерттеу, тәрбие жұмыстарының барлық бағыттары мен бағдарлары бойынша талаптарды іске асыру университетте көптеген іс-қимылдарды бір ізге түсіруді және стандарттауды қамтамасыз етеді.

Білім беру нәтижелері мен оның әлеуметтік әсерін мониторингтік зерттеу жүйелі сипатқа ие болады және оның нәтижелері жоғары оқу орнының дамуын болжау мен басқарудың ақпараттық базасы түрінде берілуі тиіс.

Білім беруді ағымдағы, аралық және қорытынды бақылау түрлері тұрақты жетілдіруді талап етеді және бақылау нәтижелері тьютор журналында, үлгерімнің электронды журналында, рейтингтік және емтихан ведомостерінде көрініс табуы тиіс.

Бағалау саясаты мен өлшемдері, тест тапсырмаларының сапасы, бағдарламалық тестілеу кешендерінің қауіпсіздік дәрежесі, қорытынды мемлекеттік аттестаттау білім алушылардың білімін объективті бағалау міндеттерін шешуге бағытталады.

Субъективтілікті жою мақсатында ПОҚ кәсіби деңгейін сараптамалық бақылау мен қызметін бағалаудың рейтингтік өлшемдері үздіксіз жетілдіруді қажет етеді.

Жұмыс берушілердің сауалнама жүргізудегі мақсаты білім беру үрдісі нәтижелерін тұтынушымен келісілген білім сапасын бағалау жүйесі болуы тиіс.

3.7. Қаржыландырудың жаңа тәсілдері

БҚМУ-дың білім беру қызметінің тиімділігін қамтамасыз етудің негізгі жағдайларының бірі білім беру сапасының экономикалық механизмдерін кешенді үлгілендіру болып табылады.

Қаржыландыру саласында кездесетін мәселелердің бастауы бюджеттік қаржыларды бөлудің дәстүрлі тәртібі болып табылады. Олар - жария емес, ұзақ мерзімді міндеттерді шешуді қамтамасыз етпейтін және көлемі жеткіліксіз қорларды тиімсіз пайдалануға әкеліп соғатын үлкен бюрократтық кедергілер.

Қосымша қаражат тартудың бір жолы мақсатты білім беру мен ғылыми-зерттеу бағдарламаларын жүзеге асыру, материалдық-техникалық базаны жаңарту мен құрылыстар үшін пайдаланылатын қор құру мақсатында БҚМУ түлектерінің Ассоциациясы мен қамқоршылар кеңесінің жұмысын нақты және белсенді жүргізу болып табылады.

БҚМУ-дың ғылыми-зерттеу орталықтары мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың, өндірістік кәсіпорындар мен коммерциялық құрылымдардың шаруашылық есептегі тапсырыстарын орындайды.

Педагогикалық мамандықтар мен өнер және мәдениет мамандықтарына облыстық бюджет қаражатының есебінен бөлінген облыстық әкімшілік пен мәслихаттың білім беру гранттарын алу үшін бағдарламалар керек.

ҚР Үкіметі мен Білім және ғылым министрлігіне төмендегідей ұсыныстар дайындап ұсыну қажет етіледі:

* бірқатар еуропалық елдердің үлгісімен ақысы жеңілдетілген несиелеу туралы педагогикалық мамандықтар бойынша мемлекеттік бюджет есебінен оқитын оқушыларды даярлау туралы ұсыныстар түсіру;

* жуықтағы 5-7 жыл ішінде қолайсыз демографиялық жағдайға байланысты білім беру ұйымдарын мемлекеттік датациялау туралы ұсыныстар енгізу;

* жоғары мектептегі еңбекке ақы төлеу қағидаттарын сағат санына қатысты емес, кредит санына байланысты өзгерту туралы ұсыныстар дайындау.

4. М.Өтемісов атындағы БҚМУ даму тұжырымдамасын бекіту, өзгерістер мен толықтырулар енгізу, тұжырымдаманы жүзеге асыру механизмдері

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 2020 жылға дейінгі даму тұжырымдамасын бекіту университеттің Ғылыми Кеңесі-нің шешімімен жүргізіледі.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 2020 жылға дейінгі даму тұжырымдамасына толықтырулар мен өзгерістер енгізу ректордың қатысы арқылы университеттің Ғылыми Кеңесі шешімімен жүргізіледі.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 2020 жылға дейінгі даму тұжырымдамасын жүзеге асыру механизмі көрсетілген кезеңдер мен бағдар және жоғары деңгейге сәйкес кафедралардың, институттардың, құрылымдық бөлімшелердің, жалпы университеттің үш жылдық дамуының нақтыланған және оқшауланған жоспарларын қарастырады.

2020 жылға дейінгі БҚМУ даму тұжырымдамасын жүзеге асыру кезеңдері			
2009-2011	2012-2014	2015-2017	2017-2020

Үш жылдық даму жоспары төмендегі бөлімдерді қамтиды:

№	Қызмет түрі	Орындалу мерзімі	Жауапты орындаушы	Аяқталу түрі
1	2	3	4	5

Үш жылдық даму жоспары негізінде алдағы оқу жылының жұмыс жоспары дайындалады.

5. Күтілетін нәтижелер

Білім беру ісі мен ғылымның маңызды бағыттарының алдыңғы қатарлы даму мәселелерін шешуге бағытталған БҚМУ-дың жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі бәсекеге қабілетті жүйесін жасау.

Білім беру мазмұнының формасын орталықтандырылған білім жүйесінен нәтижеге бағытталған құзыреттілік жүйесіне өзгерту.

БҚМУ-дың білім сапасын арттыру. Еңбек нарығында сұранысқа ие мамандар даярлау.

Ғылыми және инновациялық білім беру ісімен қамтамасыз етуде ішкі құрылымдар қалыптастыру, оқу орнының оқу-лабораториялық, оқу-әдістемелік кешендерін үнемі жаңарту.

Оқу жүйесінің альтернативті және нұсқалы болуын, оқу орнындағы білім беру ісінің дамуын, оның қоғамдық жағдайларға, жұмыс беруші мен халық сұранысына бейімділігін қамтамасыз ету.

«Қос дипломдық» білім бойынша білім беру бағдарламасын енгізу.

Инновациялық, ақпараттық, педагогикалық технологияны енгізу.

Ғылыми-өндірістік және интеграциялық білім беру құрылымын дамыту.

БҚМУ-дың мамандандырылған және институттық, халықаралық аккредиттелуін дамыту.

Маман даярлаудың үш сатылы: бакалавриат-магистратура-докторантура үлгісіне көшуді аяқтау. Оқу орны оқытушыларының біліктілігін арттыру мен қайта даярлау ісін жүзеге асыру.

Университеттің тұрақты қаржы жағдайын сақтау.

Уважаемые читатели, студенты, сотрудники! Предлагаем вашему вниманию «Концепцию развития Западно-Казахстанского государственного университета им. М. Утемисова до 2020 года».

В связи с оптимизацией и реструктуризацией университета в данный документ были внесены коррективы, что, безусловно, подтверждает динамический, развивающийся характер реализации Концепции.

Концепция была принята 26.09.2008 Протокол №1 Ученого совета, изменения внесены 23.10.2009 г.

КОНЦЕПЦИЯ

ВВЕДЕНИЕ

Западно-Казахстанский государственный университет им. М. Утемисова является одним из старейших вузов страны. Основные этапы развития Западно-Казахстанского государственного университета им. М. Утемисова: год 1932 – открытие в г.Уральске второго в Казахстане (после КазПИ) педагогического института (УПИ); в 1937 г. УПИ присвоено имя А.С.Пушкина; в 1996 году на основании Постановления Правительства Республики Казахстан от 7 мая 1996 года №573 Уральского педагогический институт был преобразован в Западно-Казахстанский гуманитарный университет им. А.С. Пушкина. 14 февраля 2000 г. Постановлением Правительства РК №236 путем слияния Западно-Казахстанского гуманитарного университета им. А.С. Пушкина, Западно-Казахстанского аграрного университета и института искусств им. Даулеткереева создан Западно-Казахстанский государственный университет. Постановлением Правительства Республики Казахстан от 5 ноября 2002 года №1172 ЗКГУ реорганизован путем выделения из него Западно-Казахстанского аграрно-технического университета. В 2003г. ЗКГУ присвоено имя Махамбета Утемисова.

Юридический адрес университета: 090000 г. Уральск, проспект Достык, 162, тел. (711) 51-26-32, 51-42-66, e-mail: zapkazqu@rambler.ru

В структуру университета входят институты экономики и управления, культуры и искусства, факультеты педагогический, филологический, естественно-математический, истории и права, колледж, аналитический центр, центр информационных технологий, научная библиотека, издательский центр и СМИ, испытательная лаборатория экологии и биогеохимии, учебно-лингвистическая лаборатория и другие подразделения научного, учебного и производственного направлений.

В составе университета 23 кафедры, готовящих кадры по 48 специальностям бакалавриата, 21 магистратуры, 4 аспирантуры. Западно-Казахстанский государственный университет имени М.Утемисова осуществляет образовательную деятельность в соответствии с государственной лицензией № 0026241 серия АБ.

В настоящее время в ЗКГУ общая численность студентов составляет свыше 7000 человек. По государственному образовательным грантам обучается 25% студентов.

Общее количество профессорско-преподавательского состава составляет 578 человек. Доля штатных преподавателей от общего числа 84 %.

Учебно-методическая работа в ЗКГУ им. М. Утемисова осуществляется на основании Государственных общеобразовательных стандартов образования. Обеспеченность Государственными общеобразовательными стандартами образования РК по специальностям составляет 100%.

Программы практик разработаны с учетом профиля специальности, характера предприятия, учреждения, организации и объекта практики. Заключены договора с базами практик по направлениям сферы образования, системы государственного управления, организаций искусства и культуры, финансовой сферы, предприятий малого и среднего бизнеса и т.п.

Воспитательная работа в Западно-Казахстанском государственном университете осуществляется с учётом

основных направлений государственной молодежной политики и организована в соответствии с рекомендациями Министерства образования и науки РК.

В ЗКГУ функционируют научно-исследовательские центры:

1. Региональный ресурсный центр НАО им. Ы.Алтынсарина;
2. Центр развития языков;
3. Центр региональных проблем экономики;
4. Центр культурного наследия;
5. Центр проблем экологии и природопользования.

В ЗКГУ сформирована база компьютерной и оргтехники. Компьютерный парк насчитывает 760 компьютеров нового поколения. В учебных корпусах функционирует 26 компьютерных классов. В учебном процессе используются интерактивные доски, графопроекторы и видеопроекторы. К корпоративной сети с выходом в Интернет подключено 500 компьютеров. Официальный Web-сайт ЗКГУ: www.wksu.kz. Разработан Intranet-сайт вуза (<http://inside.wksu.kz>), позволяющий вести оперативное делопроизводство, корпоративная электронная почта (mail.wksu.kz), обеспечивающая связь между внутренними и внешними абонентами.

Библиотечный фонд составляет более 1 млн единиц хранения. На одного студента приходится свыше 140 ед. Научная библиотека университета располагает десятью читальными залами.

Западно-Казахстанский государственный университет им. М. Утемисова на своем балансе имеет 8 учебных корпусов, 1 студенческое общежитие, 2 типовых спортивных зала, 3 приспособленных спортивных зала, 2 открытые спортивные площадки, агробиостанцию.

Одним из направлений деятельности Западно-Казахстанского государственного университета является углубление двусторонних партнерских отношений с университетами ближнего и дальнего зарубежья. Университетом подписана Великая Хартия университетов «Magna Charta Univesitatum». В настоящее время в ЗКГУ заключено свыше 30 соглашений, договоров, протоколов о намерениях сотрудничества в области науки и высшего образования с вузами ближнего и дальнего зарубежья.

В соответствии с приказом МОН РК «О разработке и внедрении системы менеджмента качества в организациях высшего профессионального образования» №822 от 10 декабря 2003г. и в рамках реализации Плана работ по ускоренному переходу казахстанских предприятий на международные стандарты ИСО серии 9000 на 2004-2005 годы, ЗКГУ им. М.Утемисова осуществил внедрение и функционирование SMK в деятельности университета. В университете разработана и действует 4-х уровневая система документации SMK, а также контролируются обязательные документированные процедуры, отраженные в методических указаниях. В декабре 2007 года университет успешно прошел внешний инспекционный и ресертификационный аудит ЗКФ ОАО «Национальный центр экспертизы и стандартизации» на соответствие стандартам ИСО 9001-2000 «Система менеджмента качества. Требования».

В ЗКГУ разработан ряд внутренних нормативных документов, направленных на совершенствование качества образования.

